

Obzornik

glasilo delovne organizacije

PRIHODNI RAZVOJ - ODGOVORNOST VSEH NAS

OSNUTEK SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJH PLANA DELOVNE ORGANIZACIJE V JAVNI OBRAVNAVI

Ker smo sredi intenzivnega dogovarjanja o razvojnih poteh v naslednjem srednjeročnem obdobju, je prav, da nekoliko podrobneje opišemo naše razvojne usmeritve.

TEMELJNA IZHODIŠČA

Osnovna naloga na področju proizvodnje je še naprej prestrukturiranje proizvodnje. Za temeljne organizacije to pomeni:

- hitrejšo rast nelesnih dejavnosti v okviru delovne organizacije,
- število zaposlenih v lesni dejavnosti se ne bo povečevalo oziroma se bo zmanjševalo,
- višjo stopnjo obdelave in kakovitnejšo proizvodnjo končnih proizvodov,
- večjo stopnjo opremljenosti,
- boljšo organizacijo dela,
- večjo kooperacijo.

Pri hitrejši rasti nelesnih dejavnosti ugotavljamo, da so možnosti prodaje na domačem in tujem trgu omejene. Zato bo proizvodnja pohištva naraščala v skladu z naraščanjem produktivnosti, se pravi, okoli 3 odstotke letno. Vsa večja vlaganja v finalno proizvodnjo ne smejo povečevati proizvodnje, ampak morajo imeti za posledico zmanjševanje števila zaposlenih. Proizvodnja primarnih lesnih proizvodov naj bi ostala v okvirih dosežane proizvodnje zaradi možnosti za nabavo surovin ob približno istem številu zaposlenih.

NOVE PROIZVODNE DEJAVNOSTI

Ob tem naj bi naraščala proizvodnja ognjeodpornih plošč, saj se lahko z uvedbo četrte izmene ter spremembo receptov proizvodnja poveča od 260.000 kvadratnih metrov na okoli 500.000 proti koncu srednjeročnega obdobja.

Hkrati ugotavljamo, da bo potrebno del proizvodnje ognjeodpornih plošč finalizirati v smeri oplemenitenja, izdelovanja posameznih elementov za gradbeništvo, izdelavo ognjeodpornih vrat in podobno.

Ta del finalizacije bo prevzela temeljna organizacija Jelka in bi se ob ugodnem povpraševanju na trgu tudi preusmerila na to proizvodnjo. V tem primeru bodo seveda potrebne tudi nekatere naložbe.

Protih koncu srednjeročnega obdobja pa je predvidena tudi proizvodnja lesno-obdelovalnih strojev v temeljni organizaciji Pohišstvo.

Zmanjševanje deleža pohištva v proizvodnji pa bo pomenila tudi proizvodnja lesno-cementnih oziroma tankih ivernih plošč. Naložba je utemeljena s približno polovico manjšimi stroški kot če bi zgradili novo tovarno. Linija za proizvodnjo bi bila postavljena ob sedanji liniji za iverne plošče, tako da bi se bistveno zmanjšali stroški za gradbeni del, stroški infrastrukture ter stroški postrojevanja pri vходу surovine. Ker pa gre ne glede na

to za precejšnjo naložbo, se bo Brest odločil zanjo samo tedaj, če bo zagotovil sredstva za sovlaganja izven delovne organizacije.

Kot alternativa se postavlja v TOZD Zagalnica finalizacija žaganega lesa. Ta temelji na nadaljnjem oplemenitenju lesne surovine, povečanju izvoza ter lesnih ostankih, ki bi jih nato uporabljali v proizvodnji ivernih plošč. Vendar je tudi za to alternativo pogoj, da se potrebna sredstva pridobijo s sovlaganjem.

Ob tako zastavljenem prestrukturiranju je zaposlitev odvečne delovne sile, ki nastaja z modernizacijami, skrb vseh temeljnih organizacij Bresta, tako da bo število zaposlenih v Brestu ostalo nespremenjeno.

MODERNIZIRANJE POHIŠTVENE PROIZVODNJE

V naslednjem srednjeročnem obdobju je potrebno doseči v finalni proizvodnji višjo stopnjo obdelave in kakovitnejšo proizvodnjo, kar bo zahtevalo več vloženega znanja. Zato bo potrebno nenehno izboljševati kadrovske sestavo zaposlenih na vseh ravneh. Istočasno se mora večati tudi delež naročniškega programa, ki temelji na standardiziranih elementih proizvodnje.

Naložbe morajo temeljiti predvsem na vlaganjih v opremo, tako da se čim bolj racionalno izkoristijo sedanji objekti. Boljša organizacija dela, večji delež avtomatske obdelave podatkov v proizvodnji ter večja kooperacija pa naj omogočijo dodatne kvalitativne premike na področju proizvodnje.

Pri opredeljevanju vrstnega reda naložb smo ugotovili, da bi združevanje vseh sredstev pomnilo precejšnje tehnološko zastajanje v tistih temeljnih organizacijah, ki bi investirale proti koncu srednjeročnega obdobja. Zato bodo temeljne organizacije vsako leto izvajale do 20 odstotkov minimalne amortizacije za nujne nadomestitve opreme.

Tako oblikovana sredstva praviloma koristi vsaka temeljna organizacija za lastne potrebe. Z letnimi plani pa se temeljne organizacije lahko dogovorijo tudi za drugačno razporeditev sredstev. Pri tem je potrebno naminiti večja sredstva zlasti za temeljne organizacije, ki so po vrstnem redu naložb proti koncu srednjeročnega obdobja. Vendar morajo biti tudi ta vlaganja usklajena s končno naložbo.

Glede na to, da v preteklem srednjeročnem obdobju temeljna organizacija Masiva ni investirala, je tudi predvideno, da bi ime

la v tem obdobju prednost. S predvidenimi vlaganji bi lahko v prihodnjem srednjeročnem obdobju osredotočili proizvodnjo masive v tej temeljni organizaciji. Osnovni pogoj za takšno osredotočenje masive pa sta decimirnica in sušilnica v TOZD Zagalnica. Le-to pa pogojuje tudi izgradnja kotlovnice, ki bi služila tudi TOZD Gaber. Seveda je ta precejšen zalogaj naložbenih sredstev, zato so vlaganja v ostalih temeljnih organizacijah pomaknjena v leti 1984 in 1985. Izjema je razširitev prodajne mreže, v katero bi vlagali 10 milijonov dinarjev vsako leto.

Ob naložbenih načrtih moramo povedati, da v naslednjem obdobju pričakujemo manjše deleže banke, zato je tudi za največji naložbi — v lesnocementne oziroma tanke iverne plošče in v finalizacijo žaganega lesa — tudi postavljen pogoj — sovlaganje. Ravno tako pa bo tudi izpolnitev ostalih programov v veliki meri odvisna od našega izvoza. Dopolnilna sredstva sovlagateljev ter pomoč banke lahko po republiških merilih pričakujemo samo ob povečanem izvozu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Trideset let samoupravljanja na Brestu

Trideset let v življenju na sploh ne pomeni veliko, veliko pa pomeni za delo v neki delovni organizaciji ali za življenje v širši družbeni skupnosti, v kateri delovna organizacija deluje. Brest je v tem obdobju iz gospodarsko malo pomembnih žagarskih obratov prerasel v eno izmed največjih in najpomembnejših podjetij jugoslovanske pohištvene industrije. Brest je v tem obdobju ustvaril osnove za hitrejši in bogatejši gospodarski razvoj tega predela notranjske.

Po vojni, ki je močno prizadela že tako nerazvito in zaostalo gospodarstvo tega območja, se je sedanja občina Cerkljica znašla med najbolj nerazvitimi področji Slovenije. Gozdovi in nekaj polnojararnikov, povsem opustošeno kmetijstvo in prvine roke samorastli Notranjcev — to so bile osnove, iz katerih se je rodil izredno nagli in dinamični gospodarski razvoj.

Prav gotovo je k temu razgibanemu gospodarskemu razvoju prispeval razvoj samoupravnih odnosov, ki so delavcem dali pravico in odgovornost, da odločajo o rezultatih svojega dela in jih — tem resnično približati k soustvarjanju odnosov v naši družbi.

ZACETKI SAMOUPRAVLJANJA — GOSPODARSKI RAZVOJ

Že nekaj mesecev zatem, ko je bil sprejet temeljni zakon o gospodarjenju v državnih gospodarskih podjetjih in z višjimi gospodarskimi združenji v delovnih kolektivih, je na Brestu 1. oktobra 1950 leta zasedal prvi delavski svet, do konca leta 1950 pa so začeli delovati tudi obratni delavski sveti. Le redki posamezniki so tedaj skušali, da gre za pričetek obdobja, ki bo dobilo poseben prostor v svetovni zgodovini.

Prav ta revolucionarni začetek samoupravljanja je odprl možnosti za lastni perspektivni razvoj, pa naj bodo to proizvodne usmeritve, investicijski razvoj, kadri ali obdelava tržišča.

Že ob prvih korakih samoupravljanja so se delovni ljudje Bresta znašli pred pomembnimi odločitvami: kako zaposliti čimveč ljudi, kaj bo tržišče, ki je bilo takrat administrativno-plansko usmerjeno, sprejelo? Napraviti je bilo treba odločen in odločilen premik od primarne proizvodnje v finalizacijo izdelkov. Iz te samoupravne odločitve je v naslednjih letih zrastle po Brestovih obratih moderna proizvodnja pohištva. V teh letih so bili napravljeni tudi prvi večji koraki na tujem tržišču.

Desetletje 1950—1960 pomeni za Brest obdobje velikih naporov, hkrati pa tudi pomembnih delovnih podvigov. V tem obdobju sta požara popolnoma uničila tovarniška objekta v Martinjaku leta 1954 in v Cerkljici leta 1959. Kolektiv je z lastnimi rokami postavil nove objekte, nov Brest. Pri vsej tej požrtvovalnosti in samoodpovedovanju je imelo nadvse pomembno vlogo prav samoupravljanje, ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZ STALIŠČ IN USMERITEV SVETA REPUBLIŠKIH SINDIKATOV 25. 9. 1980

Sindikati znova terjamo pravičnejšo porazdelitev bremen stabilizacije na vse dele združenega dela, vse sloje prebivalstva in vse oblike porabe. Zavedamo se, da so sredstva za osebne dohodke in skupne porabe delavcev najpomembnejši vir kupne moči prebivalstva in da morajo zato prispevati tudi ustrezní delež k ustavitvi gospodarskih tokov. Vendar je očitno, da za zdaj le sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev in pokojnine v celoti prispevajo ustrezní delež k stabilizaciji, vsi drugi viri in oblike porabe pa k stabilizaciji prispevajo manjši delež, kar še posebej velja za investicijsko in splošno porabo.

Zato si bomo sindikati v vseh delovnih okoljih in vseh samoupravnih in družbenih organih, kjer smo organizirano prisotni, prizadevali, da se na podlagi sistemskih rešitev in z ukrepi tekoče ekonomske politike, politike davkov in prispevkov ustvari taki pogoji, v katerih se bo po eni strani še bolj uveljavilo delo in dobro gospodarjenje in na tem temelječe pridobivanje in delitev dohodka, po drugi strani pa tudi pravičnejša porazdelitev bremen stabilizacije.

Lesno industrijsko podjetje
- C e r k n i c a -
Delavski svet LIP-a Cerknica

Cerknica, dne 1.X.1950.

Generalnemu sekretarju CK KPJ
maršalu Jugoslavije
Josipu - Broz-Titu
Beograd

Zbrani na I. zasedanju delavskega sveta Lesno industrijskega podjetja Cerknica Ti pošiljamo svoje borbene pozdrave in Ti istočasno zagotavljamo, da se bomo dosledno držali poti, katero si nam Ti dragi maršal nakazal v svojem referatu, ko je stopil zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih v veljavo.

Zavedamo se, da je pred nami težka naloga, saj upravljanje takega industrijskega kolosa kot je naše podjetje ni najlažje, toda kot smo zmogli izvršiti naloge, ki so se postavljale pred nas v izvrševanju planskih nalog, tako bomo uresničili Tvoja navodila, ki nas zagotavljajo, da smelo korakamo v socialistično družbo.

Od te naše poti, ki nam jo rišeš Ti in naša Komunistična Partija Jugoslavije ne mislimo odstopiti niti za ped, na vsak način pa ne bomo nikdar nesedli informbirojevskim revizionistom navka Marxa in Lenina. Mi hočemo prav to, da se uresniči take zamisli, kot jih ima v programu naša Partija in Ti tovariš Tito.

V borbo za dosego socializma!

Pozdravna brzojavka predsedniku Titu s 1. seje delavskega sveta

Trideset let samoupravljanja na Brestu

(Nadaljevanje s 1. strani)

je lahko spodbudilo slehernega delavca, da se je pridružil k skupnim naporom za skupni razvoj.

ŠESTDESETA LETA — ZORENJE SAMOUPRAVLJANJA

V letu 1961 je prišlo še do pomembne samoupravne odločitve o izgradnji tovarne ivernih plošč, ki je bila prva tovrstna tovarna v Sloveniji in je vrsto let proizvajala najkvalitetnejše iverke na jugoslovanskem trgu.

V šestdesetih letih, ko so bile glavne naložbe končane, so bile pred Brestovo samoupravno skupnostjo nove težave naloge: zagotoviti intenzivno izkoriščanje novih kapacitet, na tej osnovi pa krepiti življenjski standard zaposlenih in njihovo socialno varnost. V tem času se je podjetje organizacijsko in samoupravno utrdilo, vrednost proizvodnje pa se je več kot podvojila. Hkrati je naraščal tudi standard, ki je bil v času velikih naložb precej prizadet. Vsaj delno zadovoljivo je uspelo rešiti tudi stanovanjsko stisko, ki je bila pred tem skoraj obupna.

Globlja vsebina samoupravljanja se je kazala prav v nenehni skrbi za socialno varnost delavcev in za urejanje medsebojnih odnosov. Z leti sta se ob zapletenih in ob vedno novih pogojih gospodarjenja krepila tudi strokovnost samoupravnih odločitev in vpliv neposrednih proizvajalcev.

DECENTRALIZACIJA SAMOUPRAVLJANJA

V letu 1962 so bile v vseh poslovnih enotah ustanovljene ekonomske enote, poslovne enote pa so pričele same deliti del dohodka v okviru planskih cen. Skupno premoženje podjetja pa so si v letu 1965 razdelile poslovne enote tudi knjigovodsko, da bi v letu 1966 prišlo do popolne materialne decentralizacije, ko so pričele poslovne enote same ugotavljati in deliti svoj dohodek. Vloga delavskih svetov poslovnih enot se je tako močno okrepila, povečala pa se je tudi potreba po usklajenem odločanju v okviru podjetja.

Tako smo delavci Bresta pripravljani pričakali »delavske amandmaje« k ustavi v letu 1971, novo ustavo v letu 1974 in končno zakon o združenem delu v letu 1975. Zadovoljni smo ugotavljali, da je šel naš lastni razvoj v takšno smer, ki jo je kasneje potrdila kot potrebno tudi celotna jugoslovanska družbena skupnost.

SKRB ZA ZAPOSLENE

Že leta 1973 smo v Brestu ustanovili pet temeljnih organizacij in delovno skupnost Skupnih dejavnosti. Temeljne organizacije so sprejele samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo ter uredile z njim vrsto vprašanj skupnega pomena. Vanj so zapisale tudi, da je temeljno načelo pri poslovanju in organiziranju delovne organizacije usklajevanje in funkcionalno povezovanje vseh delov v celoto, kar naj zagotovi njihovo trdno organizacijsko, tehnično, gospodarsko in samoupravno skladnost.

Temeljne organizacije združenega dela na Brestu so organsko zrasle iz dolgoletne graditve samoupravnih in poslovnih odnosov ter iz življenjskih zahtev neposrednih proizvajalcev; zato je pomeni zgolj formalne zadostitve ustavnim in zakonskim zahtevam.

V letu 1974 smo se s še osemindvajsetimi delovnimi organizacijami združili v sestavljeno organizacijo Slovenijales.

Z nenehnim razvojem Bresta se je strokovno izpopolnjeval tudi kader, ki si je v teh letih razvoja podjetja pridobil bogate izkušnje. Posebna pozornost je bila posvečena izobraževanju in izpopolnjevanju zaposlenih, zlasti še, da bi si zagotovili strokovni kader z domačega območja. Ta skrb se je kazala v sistematičnem štipendiranju ustreznih strokovnih kadrov, kontinuiranem organiziranju dela dislociranih oddelkov tehniške lesne srednje šole v Cerknici ter organizaciji dopolnilnega in izrednega študija že zaposlenih.

Vzporedno z rastjo rezultatov poslovanja je rasel tudi življenjski standard zaposlenih, pa tudi prebivalstva na tem območju, ki je življenjsko povezano z Brestom. Skrb za standard se kaže tudi v organizirani družbeni prehrani in stanovanjski politiki.

NA NOVIH POTEH

Obdobje po letu 1970 je čas intenzivnega izkoriščanja moderniziranih kapacitet, hkrati pa tudi obdobje v iskanju novih proizvodnih in poslovnih usmeritev. Prišli smo do ugotovitev, da sedanji obseg pohištvene proizvodnje dosega takšno raven, da so nova vlaganja sredstev v zadnjih nekaj letih usmerjena v prestrukturiranje proizvodnje. V uresničevanje takšne zamisli sodijo predvsem nova tovarna ivernih plošč, koncentracija žagarske proizvodnje ob novi žagi, nova tovarna ognjeodpornih plošč.

Svojo prihodnjo rast je Brest opredelil v svojem razvojnem načrtu. Tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju ima za cilj še naprej prestrukturirati proizvodnjo in razvijati nove proizvodne dejavnosti. Naraščanje proizvodnje pohištva bo temeljilo zgolj na modernizaciji dosedanjih kapacitet in na povečevanju produktivnosti.

Tako se je v tridesetih letih samoupravljanja Brest izoblikoval v trdno samoupravno gospodarsko tvorbo. Temeljne organizacije združenega dela so kljub posameznim slabostim, ki so še očitne, povsem zaživele kot samostojne organizacije, ki pa se na osnovi solidarnosti in vzajemnosti povezujejo v čvrsto delovno organizacijo, obenem pa se ustvarjalno samoupravno povezujejo tudi z drugimi organizacijami združenega dela.

Poudariti velja tudi njihovo tesno sodelovanje s krajevnimi skupnostmi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi, saj je tudi njihovo delovanje v veliki meri odvisno od gospodarskih rezultatov Bresta in od pripravljenosti njegovih delavcev, da samoupravno sodelujejo pri rasti in razvoju celotne občine. Zato ni slučajno, da številni Brestovi delavci aktivno delujejo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah v delovni organizaciji in izven nje.

Vidimo, da smo na Brestu vedno iskali nove in izpolnjevali že znane organizacijske in samoupravljalne rešitve. Bili smo v nenehnem gibanju, živi in uporni smo kritično spremljali družbeno-ekonomsko dogajanje doma in v svetu ter odločali. Samoupravljali smo, vedoč, da ta pot ni nikoli končana. Opazili smo zvezo med urejenim odločanjem in z dobrimi dosežki ter med pravišnim odločanjem in dobrimi dosežki. Zato nismo nikdar pozabili na naložbe, na nove proizvodne prostore in na moderne stroje, pa tudi ne na delavčev strokovnost in njegov osebni ter družbeni standard. Z zakonom o združenem delu je teža odločitev o celi vrsti pomembnih zadev prešla na vse zaposlene. Danes načrtujemo nove razvojne poti, nove združitve, novo organiziranost...

Posebna skrb Brestovih delavcev je ves čas posvečena tudi družbenemu standardu. Na Brestu je živa zavest, da rast poslovnih uspehov omogoča rast družbenega standarda, le-ta pa zopet ugodno vpliva na delavčev počutje in na njegove sposobnosti za ustvarjalno delo.

Za tako smer in za tako delo so delavci Bresta poleg najvišjega občinskega priznanja dobili v letu 1975 ob 25. obletnici samoupravljanja zlati znak samoupravljanja kot priznanje širše družbe za izjemne dosežke pri razvijanju in utrjevanju samoupravnih družbenih odnosov.

Tridesetletno dosledno oblikovanje in dograjevanje samoupravnega sistema na Brestu dokazuje, kako ta oblika medčloveških odnosov pogojuje naš celotni gospodarski in družbeni razvoj ter napredek.

B. Levec

Delček propagandnega gradiva za NEGOR plošče

PRIHODNJI RAZVOJ — ODGOVORNOST VSEH NAS

(Nadaljevanje s 1. strani)

Glede razporejanja dohodka je opredeljeno, da bodo porabljena sredstva naraščala do 0,5 indeksne točke počasneje od celotnega prihodka. V delitvi dohodka pa je potrebno zagotoviti, da bodo vse oblike porabe naraščale počasneje od dohodka in bodo temu ustrezno hitreje naraščala sredstva za akumulacijo. Izjema je pri skupni porabi, kjer bodo temeljne organizacije izločale sredstva za nakup počitniških prikolice oziroma za izgradnjo ali nakup počitniškega doma v skladu z vsakoletnimi možnostmi.

Naloge skupnih dejavnosti in TOZD Prodaja so opredeljene v kvalitativnem smislu. Ob približno enakem številu zaposlenih in izboljšani kadrovski sestavi bo potrebno v skupnih dejavnostih službo razvoja in tehnologije kadrovsko okrepiti, tako da bodo izpeljani cilji, zastavljeni s tem sporazumom, zlasti omejevanje

števila zaposlenih ter dopolnjevanje opreme v končne naložbe.

V službi avtomatske obdelave podatkov je potrebno čimvečji del poslovnega procesa obdelati na računalniku. Poseben poudarek je dan tudi službi izvoza ob povečevanju izvoza ter rabavni službi pri zamejavi uvoženih materialov z domačimi.

V TOZD Prodaja pa je potrebno okrepiti marketing dejavnost ter izboljšati servis.

Na koncu naj omenimo še, da samoupravni sporazum natančno opredeljuje tudi ugotavljanje in razporejanje skupnega prihodka in dohodka ter ostale skupne cilje in interese.

Lahko torej ugotovimo, da celoten samoupravni sporazum temelji na nadaljnjem prestrukturiranju proizvodnje, kvalitativnih dejavnosti razvoja ter na stabilizacijski usmerjenosti, kar je tudi opredelilev planskih dokumentov republike.

P. Oblak

VELESEJEM ZAGREB '80

21. septembra so se spet zaprla vrata zagrebskega jesenskega sejma, največjega v Jugoslaviji in enega izmed največjih v svetu.

To je resničen prikaz dosežkov domačega gospodarstva, pa tudi razstavljalci iz drugih dežel se v čedalje večjem številu trudijo prikazati jugoslovanskemu tržišču svoje najnovejše izdelke zaradi boljših medsebojnih poslovnih odnosov.

Naša dežela je še vedno v silovitem razvoju in potrebuje veliko različnih materialov, predvsem pa ustrezne opreme za industrijo. Del tega se še vedno kupuje oziroma nabavlja tudi od tujih partnerjev, ki pa se obenem zelo zanimajo za izdelke naših proizvajalcev.

Na takšnih prireditvah, kakor je Zagrebški velesejem, se sklene ogromno pomembnih poslov, kateri so v interesu in v korist vseh, ki v tem sodelujejo, obenem pa najboljša priložnost za še večjo in boljšo povezavo med vsemi deželami sveta.

Tudi lesna industrija ima pomembno vlogo pri poslovnih dogajanjih na tem sejmu, saj je Jugoslavija pomemben proizvajalec pohištva in polizdelkov tudi za izvoz. Da je temu tako, dokazuje vse več obiskov tujih kupcev iz skoraj vseh dežel sveta, tudi iz manj razvitih. Dejstvo je, da so izdelki lesne in pohištvene industrije vse bolj iskani na tako imenovanih tržiščih tretjega sveta, kar nam je lahko samo vzpodbuda za vse resnejše navezave s temi kupci.

In kaj je Brest prikazal na tem velesejmu?

Predvsem naše programe sobnega, kuhinjskega in ostalega pohištva, ki je na tržišču že uveljavljen in zelo iskan, kot se je izkazalo tudi na tem sejmu. Trenutno je zahtev za vse vrste pohištva, predvsem pa za sedežno tapecirano pohištvo, zelo veliko in tudi ocene pohištva — BREST so zelo dobre. Zato bi morali izkoristiti te pogoje tržišča oziroma konjunkturo. Tako bi lahko povečali prodajo v mesecih do konca leta, istočasno pa bi si še povečali popularnost kot dober dobavitelj pohištva v tem času.

Od novosti smo prikazali spalnico ANDREJA ter kuhinji BREST 09 in BREST 10, od sedežnih garnitur pa sedežno garnituro TINA. Vsi novi izdelki, ki smo jih pripravili in prikazali na tem sejmu, so bili pri obiskovalcih (tudi pri trgovcih) zelo dobro sprejeti, kar je potrdilo pravilno izbiro modelov; to pa je seveda tudi obveza za čimprejšnjo predstavitev prvih količin na tržišču.

Prikazali smo tudi naš najnovejši proizvod — negorljive plošče NEGOR. Zanimanje za te plošče je glede na to, da je to še dokaj neznano tvorivo, kar veliko. Obiskovalci so se zelo zanimali predvsem za praktični prikaz negorljivosti in so v polni meri izkoristili našo demonstracijo. Navezali smo veliko poslovnih stikov predvsem s podjetji, ki so do sedaj takšne materiale iskali, pa jih na domačem tržišču ni bilo moč dobiti.

Iz vseh teh razgovorov in obiskov lahko z zadoščenjem ugotovimo, da so plošče NEGOR še kako potrebne našemu gospodarstvu in da je glede na to tudi prodaja zagotovljena.

Jesenski zagrebški sejem je torej zaprt. Vse izkušnje, pridobljene v medsebojnih stikih z obilico domačih in tujih partnerjev nam bomo ogromno koristile pri pravilni usmeritvi naše proizvodnje in pri večjem zanimanju za naše pohištvo; pa tudi vse druge proizvode, ki jih nudimo.

F. Turk

Slovenska lesna industrija letos

NEKAJ PRIMERJAV O GOSPODARJENJU

LETOŠNJI POLLETNI REZULTATI GOSPODARJENJA SO POKAZALI NOVO PODOBO GOSPODARJENJA V LESNI INDUSTRIJI

NEKAJ PRIMEROV GOSPODARJENJA

Zaostreni pogoji za poslovanje ob upadanju konjunktura, težavah z oskrbo domačega in uvoženega reprodukcijskega materiala, neuskajenosti cen in ne likvidnosti, vse to je povečalo izgubo v slovenskem gospodarstvu, medtem ko je lesna industrija izgubo v primerjavi z lanskim letom zmanjšala.

Doslednejša politika stabilizacije ter usmerjanja delitve dohodka in osebnih dohodkov je končno spremenila delitev dohodka v prid akumulacije. Glavno breme teh premikov so prevzeli osebni dohodki, kar tudi povzroča upadanje realnih osebnih dohodkov.

ŠE KAR UGODNI REZULTATI

Slovenska lesna industrija je v prvem letošnjem polletju ustvarila 16,5 milijard dinarjev celotnega prihodka ali 4,15 odstotka celotnega prihodka slovenskega gospodarstva, medtem ko je bil lanski delež še 3,8 odstotka. V tem obdobju so se zopet povečali prihodki, ustvarjeni z izvozom blaga in znašajo nad 2 milijona dinarjev. Zato se je povečal delež izvoza lesne industrije v celotnem slovenskem izvozu od 8,8 odstotka lani na 9,2 odstotka v tem polletju. To je tudi izboljšalo devizno bilanco lesne industrije.

Razgibana rast proizvodnje, ki jo spremlja visoka stopnja inflacije, je povzročila hitro rast ne le prihodkov, temveč tudi stroškov, ki so naraščali z isto stopnjo kot prihodki.

TUDI IZGUBE

Kljub temu, da je slovenska lesna industrija v tem polletju uspešno poslovala (primerjalno z lanskim obdobjem, pa tudi s celotnim gospodarstvom), pa so nekatere temeljne organizacije vseeno poslovale z izgubo. Skupna izguba v lesni industriji znaša 33 milijonov dinarjev. Dosežena izguba predstavlja 0,6 odstotka od doseženega dohodka lesne industrije, izguba v gospodarstvu Slovenije pa je 1,8 odstotka od doseženega dohodka v gospodarstvu.

Čeprav je bilo gospodarjenje slovenske lesne industrije kot celote uspešno, pa je gospodarjenje po delovnih organizacijah zelo različno.

KAKO JE Z NAMI?

Podobno je tudi z našimi temeljnimi organizacijami. Nekatere so gospodarile bolj, druge manj uspešno. V posebni tabeli so nekateri važnejši kazalci gospodarjenja za naše temeljne organizacije in pa primerjava s povprečjem skupine.

NEKAJ PRIMERJALNIH PODATKOV

TOZD	Dohodek na delavca	Doh. na povp. up. posl. sr.	Čisti doh. na delavca	OD in skup. poraba na delavca	Dos. povp. mes. neto OD	Akum. v povp. up. posl. sr. (v %)	Povp. upor. ostl. sr. na delavca
Pohištvo	127.430	20	78.483	69.641	6.409	2	277.534
Masiva	119.002	38	91.355	69.377	6.413	8	55.340
Gaber	127.796	15	66.169	63.282	6.511	1	190.884
Tapetništvo	108.413	14	73.051	64.263	6.314	1	240.064
Jelka	98.250	16	51.598	61.654	6.627	—	128.376
Pov. skupine	134.268	25	88.039	69.908	6.975	4	176.340
Žagalnica	182.393	33	136.935	67.653	6.663	13	165.409
Povp. skupine	192.958	27	128.911	72.333	7.311	8	281.518
Iverka	384.784	17	195.836	79.846	8.634	6	1.505.841
Povpr. skupine	218.162	16	121.449	76.763	7.621	4	761.992
Prodaja	153.021	24	113.202	87.100	8.400	5	225.614
Skupne dejav.	105.682	51	96.229	89.178	8.837	—	109.702
Povp. skupine	102.815	21	92.055	87.782	9.008	—	111.487
Povp. članov združenja LES (proizvodne TOZD)	153.997	22	99.976	71.364	7.192	5	257.273

BOLJE V PRIMARNI PROIZVODNJI

Že prvi pogled nam pove, da so boljše rezultate dosegli v primarni proizvodnji. Med vsemi temeljnimi organizacijami je najboljše rezultate dosegla temeljna organizacija Iverka, saj je uspela poleg ostalih kazalcev izboljšati tudi kazalce akumulacije. Nekoliko slabši rezultati v TOZD Žagalnica so posledica predvsem izpada proizvodnje zaradi pomanjkanja hlodovine.

SLABŠE PRI »FINALISTIH«

Drugačno pa je stanje pri proizvajalcih končnih proizvodov. Iz tabele je videti, da so naše pohištvene temeljne organizacije v tem polletju srednje uspešno gospodarile, saj so kazalci gospodarjenja za skoraj vse temeljne organizacije pod povprečjem skupine. Vendar je med njimi vseeno razlika, posebno če primerjamo rezultate z lanskimi.

Boljše rezultate sta glede na lansko obdobje dosegli temeljni organizaciji Masiva in Pohištvo. Za temeljno organizacijo Masiva je to ugodno, saj je lani poslovala še z izgubo, poleg tega pa je opremljenost te temeljne organizacije sorazmerno slaba in mnogo boljših rezultatov trenutno skoraj ni moč pričakovati. Drugače pa je pri temeljni organizaciji Pohištvo, ki je pred leti dosegala znatno boljše rezultate poslovanja. Res, da so rezultati glede na lansko leto nekoliko boljši, ni pa še dose-

žena uspešnost, ki jo je dosegala pred leti.

Temeljna organizacija Tapetništvo je po uspešnosti gospodarjenja pod povprečjem skupine, primerjalno z lanskim obdobjem pa je dosegla iste rezultate.

Temeljni organizaciji Gaber in Jelka pa sta svoje rezultate glede na preteklo obdobje poslabšala. Temeljna organizacija Gaber je lani dosegla zelo solidne rezultate, ki jih pa letos kljub ugodni konjunkturi na trgu kuhinj zaradi neugodne politike cen ni mogla ponoviti.

Temeljna organizacija Jelka je imela v tem polletju izgubo pri proizvodnji pohištva, ki je ni mogla nadomestiti niti z boljšimi rezultati pri proizvodnji žaganega lesa. Skladno s tem so doseženi tudi zelo slabi rezultati gospodarjenja, saj temeljna organizacija ni uspela izdvojiti sredstev za akumulacijo.

BREST NA POVPREČJU

Če analiziramo gospodarjenje celotne delovne organizacije, potem vidimo, da smo v okviru lesne industrije dosegli povprečne rezultate. Opazna pa je razlika v dinamiki izvoza, saj naša izvozna dinamika ne sledi izvozniki dinamiki lesne industrije.

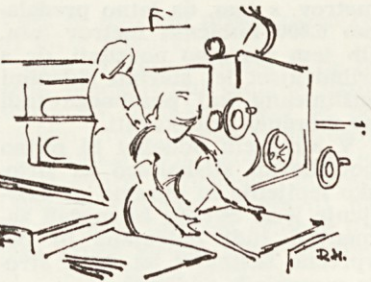
Seveda je treba pripomniti, da je v teh rezultatih gospodarjenja vključen tudi inflacijski dohodek. Če ta dohodek ne bi bil upoštevan, bi bili rezultati gospodarjenja za našo delovno organizacijo, pa tudi za ostalo gospodarstvo znatno slabši. Na drugi strani pa ta inflacijski dohodek slabša stanje naše likvidnosti, kar je delno tudi odraz našega gospodarjenja.

J. Korošec

Sejem pohištva - Milano 80

Milanski sejem pohištva je po velikosti in številu razstavljalcev ena izmed največjih takšnih prireditvev v Evropi.

Tudi letošnji sejem je pokazal osnovne smeri in prizadevanja v razvoju in oblikovanju pohištva. Vrhunska tehnološka izdelava, široka fantazija pri oblikovalcih profilov, nalenkov in ročajev sta očitni in resnično prikazani. Skratka, gre za veliko različnih posegov v podrobnih elementih.

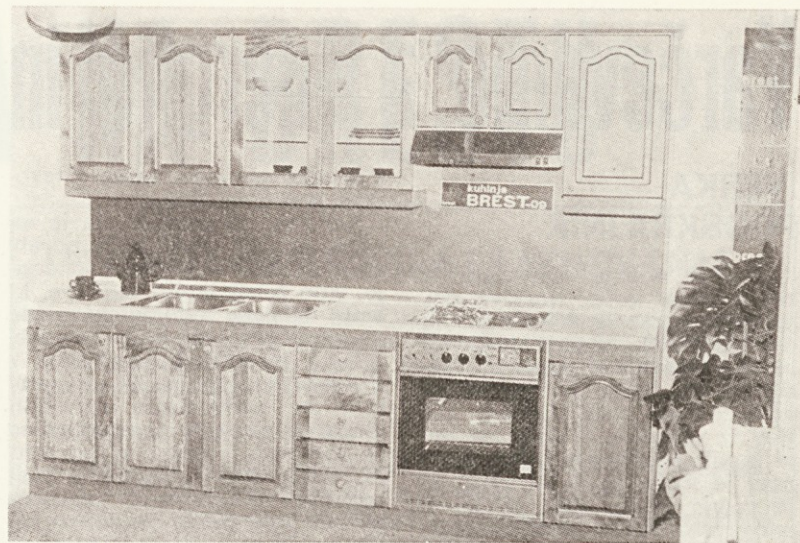
Opaziti je vse več sestavljivih programov in ne regalov. Tudi prikaz takih programov je temu ustrezen. Res je, da je veliko ekskluzivnih izdelkov znanih dobrih tovarn, ki ne delajo za vsak »žep« in cele hale rustikalnega pohištva, ki se izdelava obrtniško, cena pa je temu primerna.

Če bi omenil pregled materialov, uporabljenih na sejmu, bi rekel, da predvsem prevladujejo jesen natur, bela folija v postformingu ali softformingu, pigmentirani lak s kombinacijo bukke v natur obdelavi.

Večkrat je opaziti tudi uporabo folije, ki ponazarja les v zavidanja vredni kvaliteti, kar je povsem logično za širok program izdelkov.

Pri tapetniških izdelkih je težko videti kakšen poseben razvoj v oblikovanju, saj je pri tem že doslej veliko storjenega. Posebnost je le velika izbira dekorativnega blaga.

T. Zagar

Nova Brestova kuhinja na zagrebškem velesejmu

Bomo uresničili cilje?

OCENA PRODAJE DO KONCA LETA

Naloga prodaje za letos je bila, da zmanjša zaloge gotovih izdelkov in da ob koncu leta zaključi z najmanjšimi možnimi zalogami po posameznih temeljnih organizacijah. Ker je minilo že tri četrtine leta, je potrebno, da pregledamo, ali bomo zastavljene cilje dosegli ali ne.

TOZD POHIŠTVO CERKNICA je letos iz meseca v mesec povečevala prodajo na domačem trgu. Program KATARINA WH je trenutno eden izmed od najbolj idočih programov v Jugoslaviji, saj ga mesečno prodamo nad 20.000 elementov. Ker je prodaja omenjenega izdelka iz meseca v mesec večja, pomeni, da bo še naprej naraščala.

KATARINA BL je imela letos stalno mesečno prodajo okrog 5.000 elementov. V zadnjih mesecih se je prodaja povečala, vendar pa bo tudi v prihodnje ostala v teh okvirih. Kot zelo idoč program se je pokazala jedilnica BREDA v obeh furnirjih. S proizvodnjo spalnic, po katerih je trenutno zelo veliko povpraševanje, računamo, da bo TOZD pohištvo Cerknica na koncu leta končala z okrog devetimi stari milijardami zalog, kar smatramo, da je ugodno in nujno, če hočemo sproti oskrbovati tržišče.

TOZD Jelka Begunje je imela v začetku leta izredne težave pri prodaji pohištva. Ker izvoza skoraj ni bilo več in ker so narasle zaloge neidočega programa KATARINA I in II, so bili sprejeti posebni ukrepi. Za KATARINO I in II smo uvedli posebno stimulacijo za trgovske organizacije in za potnike, obenem pa smo tudi intenzivno delali za izvoz.

V proizvodnjo smo uvedli tudi program KATARINA TK, ki je imela stalno mesečno prodajo okrog 2.000 elementov. Do konca leta bomo dokončno odprodali KATARINO I in II delno v izvoz, delno na domačem trgu. S proizvodnjo za izvoz KATARINÉ TK se bo zaloga v Jelki na koncu leta zmanjšala na enomesečno proizvodnjo, ali vrednostno na okrog 800 milijonov dinarjev.

TOZD Masiva Martinjak letos zelo uspešno posluje. V veliki meri se je preusmerila na proizvodnjo polizdelkov za Brestove temeljne organizacije in za izvoz, tako da je letos bistveno zmanjšala proizvodnjo za domači trg.

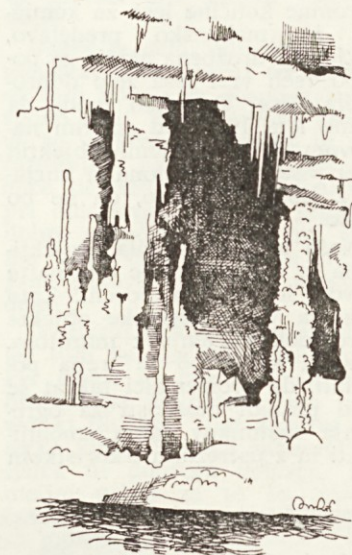
Osnovni program — stol BREDA je na domačem trgu ugodno sprejet, zmanjšujejo pa se tudi zaloge ostalih izdelkov, ki so še na zalogi. Približna zaloga na koncu leta bo okrog 900 milijonov dinarjev.

TOZD Tapetništvo Cerknica. Prodaja tapetniških izdelkov se je letos iz meseca v mesec ve-

čala. V dosedanjem obdobju so se zaloge že zmanjšale, vendar pa bo treba sprejeti še nekatere ukrepe, če hočemo, da se bodo zaloge zmanjšale in dosegle ustrezno stopnjo. Predvsem velja to za izdelke, ki jih ni mogoče kombinirati.

Za nekatere izdelke bo potrebna razprodaja, ki bo predvidena v novembru. Do sprememb bo potrebno preiti tudi pri sami proizvodnji, saj mora postati bolj prilagodljiva potrebam trga. Približna zaloga na koncu leta bo poldrugo staro milijardo dinarjev.

TOZD Gaber Stari trg. Zaloge v tej temeljni organizaciji so majhne; prodaja je preseгла proizvodne zmogljivosti, tako da imamo velike težave zaradi nepravočasne odpreme.

Zaloga bo ostala na enaki ravni tudi na koncu leta.

Značilno za primarno proizvodnjo je, da v prodaji ni težav, saj je povpraševanje večje od ponudbe.

TOZD Mineralka je začela v polletnih mesecih s poskusno proizvodnjo. S pridobljenimi atesti, ki so bili nujno potrebni za obdelavo trga, sedaj intenzivno obdelujemo tržišče, sklenjena pa so tudi že prva naročila. Sodimo, da bodo letos težave pri uvajanju tega izdelka na tržišče, v naslednjem letu pa bo to stanje ugodnejše.

Cilji, ki so bili zastavljeni, pa bodo doseženi le, če si bo ves kolektiv intenzivno prizadeval, v prodaji pa je uvedeno skoraj izredno stanje z nalogo, da bi svoje cilje izpolnili.

S. Zidar

Varčevanje z energijo in surovinami

IVERKA PODSKRAJNIK

Urednik našega »cajtenga« je res brihtna buča. Naslove prišpevkov stresa iz rokava in jih deli tistim, za katere misli, da bi pod naslov kaj napisali. Včasih se mu lahko kaj zalomi in privleče na dan kakšen naslov iz naftalina. Tokrat se mu je zgodil podoben primer, samo imel je srečo, da je to tema, ki je vedno sveža. Ker pa je to zelo resna stvar, pustimo šalo ob strani in poskušajmo ugotoviti, kako je s temi stvarmi pri nas.

S precejšnjo gotovostjo lahko trdimo, da smo na energetskega področju preživeli neko obdobje, ki ga je vodilo več stihije kot pa treznih načrtovanih predvidevanj. Priče smo bili časom, ko je premog odstopal mestu nafti, ko so zapirali rudnike, ko so zaradi nizkih cen energetskih goriv rudarji zaradi nizkih plač bežali iz rudnikov, ko se je zmanjševala sečnja drv, ko smo se vozili s poceni bencinom, ko... Naštevaje takih in podobnih primerov bi lahko nadaljevali v nedogled.

Prvo energetska kriza v svetu leta 1973 smo v Jugoslaviji prešli, kot da se ne dogaja ničesar resnega. Gospodarstvo takrat ni bilo opozorjeno na resne posledice, niti ni bilo kakorkoli vzpodbujano, da bi začelo uvajati za narodno gospodarstvo primernejše energetske vire. Vse je še vedno »rinilo« v nafto.

Prvi močnejši udarec 1978. leta je prinesel na področje pridobivanja energije v industrijske namene pravo zmešnjavo. V časopisih smo zasledili članke, kako je ta ali oni racionaliziral energetska oskrbo, ko je začel kuriti lesne ostanke in podobno. Bati se je bilo, da bomo začeli kuriti les vseprek, tudi tisti, ki bi ga v nekem izdelku lahko boljše ovrednotili kot pa s kurjavo. Verjetno bi bila ob znanem dejstvu, da Slovenija uvaža ogromne količine lesa za kemično in mehansko predelavo, usklajena družbena akcija za porabo vseh vrst lesa zelo dobrodošla. Sicer se lahko zgodi, da bomo leta 1990 pod enakim naslovom ob že zgrajenih objektih spet pisali o neracionalni kurjavi z lesom. Upajmo, da ne bo treba.

Naša tovarna je bila projektirana še v časih, ko je bilo nafte dovolj in je bila poceni. Zato smo za vse energetske objekte predvideli kurjenje z mazutom. Resnici na ljubo je treba povedati, da proizvajalci takrat še niso poznali možnosti za ogrevanje sušilnikov takih zmogljivosti in z ustreznim izkoristkom

z drugim gorivom, razen s tekočimi gorivi in plinom.

Ker smo se zavedali, da je tovarna ivernih plošč velik porabnik tehnološke toplotne energije, smo želeli kupiti naprave, ki bodo delovale avtomatsko glede na tehnološke pogoje in potrebe.

Tako je sušilnik opremljen z avtomatsko regulacijo temperature po posameznih območjih glede na vstopno vlago surovine in potrebno izstopno vlago iverja. Poleg tega je vgrajena tudi naprava za kurjenje brusnega prahu. Tega pokurimo toliko, kolikor nam ga ostaja od proizvodnje plošč. Poraba goriva je v posameznih letnih obdobjih zelo različna. Precej večja je pozimi kot poleti. S podobnimi napravami sta opremljena oba kotla. Vsi cevovodi so dobro izolirani.

Poleg tehnološke toplote dajejo kotli toplotno energijo v TOZD Tapetništvo in pozimi za ogrevanje prostorov. Manjši porabniki tekočih goriv so še viličarji, ki pa imajo pomembno vlogo v proizvodnji. Rečemo lahko, da delavci, ki upravljajo te stroje, racionalno ravnaajo z gorivom. Nekoliko večjo porabo nam povzročajo krajši zastoji (nekaj ur). Takrat porablamo sicer majhne količine goriva, vendar ni proizvodnje. Ne samo zaradi goriva, ampak zaradi vseh stroškov smo dolžni zmanjševati število in trajanje takih zastojev.

Tudi stroški električne energije so pomembna postavka v tej bilanci. Zato nam podražitev električne energije povzroča precejšnje povečanje stroškov v ceni izdelka. Z ustreznimi napravami in organizacijo dela pa smo te stvari dokaj uspešno rešili. Res pa je, da stikal za luči nismo uspeli avtomatizirati, zato se zgodi, da ob preveliki delovni vni mizmo pozabimo na tega, ne tako majhnega potrošnika.

Zato pa, glave kvišku, da bomo videli, če smo pogasili luči.

F. Hvala

TAPETNIŠTO PODSKRAJNIK

Spoznanje, da surovin in energetskih virov ni na voljo v neomejenih količinah, je pripeljalo do tega, da so proizvajalke zmanjšale njihovo uporabo. S tem želijo podaljšati čas izkoriščanja in si zagotoviti vire za služka s povečevanjem cen. To vse vpliva na pomanjkanje surovin in na inflacijo, na višanje cen vsem izdelkom in na večanje življenjskih stroškov.

Temu pojavu se ne more izogniti nobena gospodarska ali družbeno politična skupnost, še zlasti pa so prizadete države v razvoju. Le-te namreč zvečine ni-

majo niti svojih energetskih virov niti lastne tehnologije, ki bi jo lahko izvažale v zameno za vse dražje surovine in energijo. Vse to pa posredno vpliva tudi na ceno naših izdelkov in na naš življenjski standard.

Naša tovarna ni velik potrošnik energije in potrebuje sorazmerno malo materialov. Kljub temu pa lahko prihrani energijo, ki jo potrebuje za ogrevanje tovarne pozimi, izboljšati pa moramo tudi odnos do materialov predvsem pri krojenju blaga in iprena ter pri vlišanju izdelkov iz polyuretana. Zato je bil v začetku leta izdelan program za varčevanje z energijo, racionalno porabo materialov in za zmanjšanje uvoza.

Pri pregledu proizvodnih storitev, ki so v tipskih suho montažnih halah SGP Gorica, smo ugotovili, da so vrata na zelo neustreznih mestih, ker ni nobenih vetrobranov. Dogaja se, da je hkrati odprtih dvoje in več vrat, kar povzroča prepih, prehlade in izgubo toplotne energije. Zato smo izdelali dva vetrolova. Sklenjeno je bilo, da je treba v zimskem času dosledno zapirati vsa vrata v tovarni, poleti pa je treba pregledati vse zasteklene površine in jih zatesniti, saj je med posameznimi elementi tudi do 3 centimetre zraka, kjer se izgublja energija ali pa prihaja v tovarno vodo.

Za boljše izkoriščanje reprovromaterialov pa smo sklenili, da je treba izboljšati vzdrževanje strojev za vlišanje polyuretana in s tem zmanjšati izmet. Posvečamo tudi več pozornosti porabi surovine-polyuretana tako, da se ta popolnoma porabi iz embalaže. Preanalizirali smo tudi krojne karte za krojenje blaga, tako da smo poiskali možne napake in seveda boljše izkoristek materiala.

Za uvozne materiale je bilo sklenjeno, da poiščemo nadomestne domače materiale, skratka, da uvoz zmanjšamo na najmanjšo možno mero. Tako smo opustili uvoz okovja, tapetniških blag, delamo pa tudi na tem, da pridemo na domačo surovino polyuretana. Tako naj bi uvažali samo še ipren gostote 65 kg/m³, ki ga na domačem trgu ni in izocianate (to je ena izmed komponent, ki se rabi za izdelke iz polyuretana), v manjši količini pa še penilna sredstva in metilni klorid ter rezervne dele.

Če lahko ugotovimo, da smo nekaj let storili na področju porabe energije in reprovromaterialov, pa ne moremo biti zadovoljni z odnosom do končnih izdelkov v našem skladišču in pri prevozi. Za vse izdelke, ki gredo v skladišče, je potrebnega ogromno dela, energije, materiala in znanja. Pot gre od razvoja iz-

Skladišče reprovromateriala v TOZD POHIŠTVO

delka, priprave dokumentacije, naročanja in nabave materialov, skladiščenja materialov do proizvodnje, kjer se oblikuje končni izdelek in dobi končno uporabno in cenovno vrednost.

Pogosto pa to ceno razvrednotimo z neodgovornim odnosom do izdelkov v centralnem skladišču. Med skladiščenjem in nakladanjem na kamione se pogosto razvrednotita tudi ves trud in ljubezen, s katero so bili ti

izdelki oblikovani in izdelani.

Da je temu tako, nam kažejo analize reklamacij, ki povedo, da je 90 odstotkov reklamacij zaradi omenjenega odnosa do končnih izdelkov. Tam, kjer bi za našo tovarno lahko največ prihranili, ni nobenega programa. Kako prihraniti pri stroških, izboljšati poslovanje in odnos do končnih izdelkov. Vprašajmo se: »do kdaj tako?«

J. Gornik

Za sodobnejšo proizvodnjo

POTREBNA BO REKONSTRUKCIJA V MASIVI

Za naslednje štiriletno plansko obdobje je predvidena rekonstrukcija tovarne v Martinjaku, vendar so glede na sedanja stabilizacijska gibanja in nekatere finančne težave možnosti zanjo še nedorečene.

Z iskanjem novih razvojnih usmeritev pa vendarle prizadevno nadaljujemo, saj se zavedamo, da sedanja opremljenost tovarne ne more slediti zahtevam po novih izdelkih iz masivnega lesa. Glavna proizvodnja bo tudi v prihodnje namenjena izvozu, vendar pa bi radi kar najbolje zadovoljili tudi domače kupce (kooperacija za kuhinje).

Kar zadeva tehnološke postopke, nas že takoj na začetku, v oddelku krojilnice lesa, čaka težka naloga, da bi povečali kapacitete za razrez in za večji izkoristek lesa.

Nujno bi potrebovali tudi bolj kakovosten način sušenja. Letna zmogljivost sušilnic je okrog 2700 kubičnih metrov, za nemo-tno proizvodnjo pa bi morali posušiti najmanj 3.300 kubičnih metrov, s tem, da letno predelamo 6.800 kubičnih metrov lesa. Ob tem moramo povedati, da s triindvajset let starimi zidanimi sušilnicami kaj posebnega tudi ne moremo pričakovati.

V strojnem oddelku bi nujno potrebovali stiskalnice za širinsko lepljenje in opremo za krivljenje lesa. Seveda bi morali zamenjati tudi dotrajane in povprečno šestnajst let stare stroje v strojnih oddelkih.

Pri strojnem brušenju bi potrebovali nove stroje in naprave za brušenje profilov, s čimer bi odpadlo težko in zamudno delo pred lakiranjem.

V lakirnici bi morali posodobiti in prilagoditi opremo in naprave, da bi zmanjšali sedanje zastoje. To bi bila — na kratko nakazano — kritična mesta, ki bi jih bilo treba čimprej obnoviti. Ob tem ne smemo pozabiti tudi na prostorsko stisko v oddelkih in med oddelki.

Prav tako kot prostor je pomembna tudi energetska postaja. Le-ta je predaleč od mesta, kjer nastaja kurivo in je zato potreben še dodaten transport, kar pomeni nove stroške. Za naše potrebe bi potrebovali kotel z 20 odstotkov večjo zmogljivostjo kot jo ima sedanji. Ob vsakem malce hujšem mrazu imamo namreč težave z ogrevanjem tovarne. Zamenjati bi mo-

rali tudi zračenje, da bi zmanjšali toplotne izgube.

Ceprav vlaganje v »zidove« gospodarsko ni povsem utemeljeno, pa moramo povedati, da brez tega ne bo šlo.

V tovarno namreč od delne rekonstrukcije leta 1969 praktično ni bilo ničesar vloženo, zato je prostorska stiska velika, ne-pretano pa grozi tudi možnost za okvare posameznih strojev.

Letos smo opravili nekatera najnujnejša vzdrževalna dela na sušilnicah, popravili smo streho nad strojnimi oddelkom in obnovili vgreznjena tla v strojnem oddelku. Poleg tega imamo v načrtu nakup dveh kontejnerjev za skladiščenje laka, saj imamo sedaj površinske materiale na prostem in se nam pogosto kvarijo.

Vsekakor je pred nami v zvezi z rekonstrukcijo tovarne še veliko nerazčiščenih stvari, vendar s prizadevnostjo v tovarni in ob sodelovanju z ostalimi službami v okviru delovne organizacije optimistično pričakujemo boljše pogoje dela. S tem pa tudi uspešnejše prihodnje gospodarjenje.

M. Kusič

OBVESTILO

Obveščamo vse občane, da TOZD Masiva odkupuje stare krpe, predvsem perilo iz bombaža, ki dobro vpija, ter rjuhe. Cena teh krp je 40 dinarjev za kilogram ter za rjuho 60 dinarjev. Take krpe lahko prinese kdorkoli v TOZD Masivo vsak dan od 6. do 14. ure, razen ob prostih sobotah in nedeljah.

SPOŠTOVANI BRALCI!

Ker se je za to številko našega glasila nabralo toliko gradiva, smo tokrat izjemno povečali njen obseg, da bi ostali aktualni. Obenem se zahvaljujemo vsem prizadevnim sodelavcem!

Naše ognjeodporne plošče NEGOR pripravljene za prodajo

30 LET SAMOUPRAVLJANJA NA BRESTU

NEKAJ RAZMIŠLJANJ NAŠIH DELAVCEV O POTEH SAMOUPRAVLJANJA NA BRESTU

1. oktobra 1950. leta je zasedal prvi delavski svet na Brestu. Letošnjega oktobra bomo ta pomembni jubilej — tridesetletnico samoupravljanja obeležili z novo delovno zmago — z otvoritvijo naše tovarne ognjeodpornih plošč. Seveda pa poskušamo temu jubileju dati poseben poudarek tudi v našem glasilu.

Zaprosili smo nekaj Brestovcev, zlasti tistih, ki že leta in leta delajo v organih upravljanja, da bi v razgovorih z nami obudili začetke samoupravljanja, poglobljanje in razvoj samoupravnih odnosov, uveljavljanje neposrednih pravic delavcev pri odločanju, ugotavljali pomen, ki ga ima samoupravljanje tudi v širšem okviru — v razvoju mednarodnega delavskega gibanja, pa tudi naše subjektivne slabosti in pobude za prihodnji razvoj samoupravljanja. Prislunhimo oziroma preberimo!

VIKTOR RUPAR, skladiščnik gotovih izdelkov v TOZD JELKA

Bil sem član prvega delavskega sveta. Vse je bilo novo in tudi prvi delavski sveti so bili bolj molčeči. Govorila sta v glavnem direktor in računovodkinja. V začetku naš delavski svet ni imel take vloge kot bi jo lahko imel, saj je še vedno prevladovala centralistična miselnost. Prisoten je bil tudi strah pred posledicami in zato ni vsak povedal svojega mnenja.

Postopoma pa so že bile živahne razprave o posameznih vprašanjih. Ker sta bili takrat žaga in zabojarna v sklopu kmetijske zadruga, je bil zelo pomemben sklep, da se osamosvojimo in postanemo samostojno lesno podjetje.

drugih organov v Brestu oziroma v občini. Trenutno je predsednik sveta za kadre Bresta.

V razgovoru nam je povedal: »Samoupravni organi so bili tedaj imenovani. Sprejemali smo v glavnem mesečne in letne planne ter govorili o proizvodnih vprašanjih. Razpravljali smo bolj o operativni in ne toliko o delitvi dohodka — razen ob bilancah. Seje so bile vedno v popoldanskem času, pa tudi ob nedeljah.

Delegati takrat niso bili tako razgledani; gradiv ni bilo, razen vabil z dnevnim redom. Člani so zastopali bolj širše interese družbe in ne ožje skupine. Prostih sobot takrat še ni bilo. Na Brestu je bilo takrat veliko gradenj (po požaru) in ni bilo težav zaradi udarniškega dela.

ščena in dovolj jasna; seje pa po možnosti izven delovnega časa. Ob takem delu se naš samoupravni sistem ne bo krnil, ampak obratno — kvaliteta odločitev do nedvomno boljša.

Pripravila M. Dragolič

TONE CVETKO — predsednik delavskega sveta v TOZD PETNIŠTVO

Po končani osnovni šoli sem se leta 1948 zaposlil kot mizarški vajenec na takratnem LIP-u, ki se je kasneje preimenoval v BREST.

Opravljal sem različna dela in vseskozi sodeloval v najrazličnejših samoupravnih organih.

Ko se v mislih vračam v tista težka leta izgradnje, sem ponosen na to, kar danes imamo. Pogoji za delo so bili zelo slabi, vendar mislim, da smo bili delavci bolj enotni in zagnani za delo kot sedaj. Vsakega doseženega uspeha smo se veselili vsi kot ena družina.

Zastavljene cilje smo reševali s trdim delom brez dolgega sestankovanja. Mislim, da je bilo tedanje delo v organih upravljanja veliko lažje zaradi velikega medsebojnega zaupanja vseh delavcev.

Ob tej prehojeni poti Bresta mislim, da so bile naše odločitve pravilne.

Nabrali smo si veliko izkušenj za nadaljnji razvoj, za utrjevanje zakona o združenem delu in za razvijanje samoupravnih odnosov.

Mislim, da v naši temeljni organizaciji odločanje delavcev še ni takšno kot bi v sistemu samoupravnih odnosov moralo biti. Se vedno je v nas premalo zavesti in odgovornosti, neusposobljenosti, neobveščeni in premajhne politične pripravljenosti. Vsi se premalo zavedamo odgovornosti na posameznih delovnih mestih in izkoriščamo pravice, ki jih imamo, premalo pa se zavedamo svojih dolžnosti, še zlasti v časih stabilizacijskih prizadevanj.

Mislim, da se bomo morali v prihodnje bolj posvetiti gospodarskim vprašanjem, dohodkovnim odnosom, načinu delitve in nagrajevanju po delu in rezultatih dela, vse v okviru stabilizacijskih prizadevanj.

Pripravila M. Modic

Za razgovor o začetkih samoupravljanja na Brestu smo izmed najstarejših delavcev v Žagalnici Stari trg izbrali tudi **Jožeta KOČEVARJA**.

V naš kolektiv je prišel leta 1947 kot kurir v takratni obrat Marof-LIP Cerknica. O tem pripoveduje: »Vsak dan sem moral nositi pošto v Cerknico, ki je morala biti dostavljena do sedmih zjutraj. Kako? Ali s tovornjakom, ki je odvažal les z žage ali pa tudi peš. Če je bilo težko? Mladost in zagnanost ni poznala ovir in težav, saj smo poleg rednega dela gradili in obnavljali tovarno in to po delovnem času in seveda tudi ob nedeljah. Tudi vse sestanke smo imeli po »šihu« in občne zборе ob nedeljah.

Danes pa je to vse med delovnim časom, čeprav imamo večino sobot prostih. Po kurirskih poslih sem delal na različnih delovnih mestih; od čelista, merilca žaganega lesa, pomočnika polnojarmeričarja, delavca na skladišču do inštruktorja v zabojarni, nabavljaja surovin do inštruktorja na žagi, kar sem tudi sedaj. Ja, tudi les smo šli sekati v tistih časih. Kar z odločbo smo bili postavljeni.

Kako sem se vključeval v samoupravo? Član delavskega sveta obrata sem bil mislim že 1955. leta in v raznih mandatih tudi večkrat predsednik, če ne pa član ali predsednik izvršilnih organov. Tudi na ravni delovne organizacije sem bil večkrat član

LETOŠNJA OKTOBRSKA PRAZNOVANJA

Tudi letošnji oktober bo v naši občini slavnosten — poleg občinskega praznika bomo na Brestu praznovali tridesetletnico samoupravljanja z novo delovno zmago — z otvoritvijo tovarne ognjeodpornih plošč.

PROGRAM PRAZNOVANJ:

- petek, 17. oktobra ob 18. uri — otvoritev Perkove galerije v stari Brestovi delavski restavraciji v Cerknici;
- sobota, 18. oktobra ob 10. uri — slavnostna otvoritev Brestove MINERALKE, tovarne ognjeodpornih plošč v Cerknici (ob novi delavski restavraciji); ob 11.30 — slavnostna seja skupščine občine Cerknica;
- nedelja, 19. oktobra ob 10. uri — množični pohod na Slivnico.

Vse Brestovce še posebej vabimo na otvoritev MINERALKE, ko si bodo lahko ogledali tudi našo novo proizvodno dejavnost in naše nove plošče!

skupnega delavskega sveta. Tudi v sindikatu sem bil dvakrat že predsednik.

Začetki samouprave so bili usmerjeni bolj na izpolnjevanje plana in nalog, medtem ko odločanja o drugih pomembnih rečeh ni bilo toliko kot danes, kjer v temeljni organizaciji odločamo o vseh, za delavca pomembnih zadevah.

Morda mi je bila še najtežja funkcija vodje delegacije v zbor združenega dela občinske skupščine. Smo imeli še preveč zakoreninjen odborniški značaj in nismo dovolj razumeli delegatskih načel. Vidiš, me pa nekaj moti, ko se mnogokrat govori, pa tudi na televiziji, da smo premalo obveščeni. Jaz pa pravim, da je vsakdo lahko dobro obveščen, samo če hoče biti.

Pripravil A. Obreza

TONE URH TEHNOLOG V TOZD POHIŠTVO

Naš sogovornik je bil Tone Urh, ki je med drugim že stari Brestovec, saj bo kmalu praznoval Brestovsko tridesetletnico. Zato ni naključje, da smo ga zaprosili, naj nam pove nekaj o prvih zametkih samoupravljanja.

Živo se ga spominja, čeprav so minula že tri desetletja. Najbolj mu je ostalo v spominu njegova prva izvolitev v delavski svet leta 1963. Med drugim je povedal, kako je bil ponosen, ko je bil izvoljen v tako pomemben organ in je lahko zastopal voljo delavcev, ki so ga izbrali.

Ko sva se naprej pogovarjala o samoupravnem delovanju, je poudaril, da so bile razprave dokaj plodne in da je osveščenost sedanjih delegatov veliko večja kot nekdanj.

Kritično je ocenil delo tistih delegatov, ki se premalo posvetujejo s sodelavci pred zasedanjem organa in po njem. Skratka, povratnih informacij ni. Poudaril pa je, da se v zadnjem času tudi to izboljšuje.

Nakazal je tudi slabosti, ki se kažejo predvsem v tem, da zelo ozko gledamo oziroma hočemo uveljavljati zgolj osebne interese. To pa so seveda osamljeni primeri. Za konec lahko ugotovimo, da je bil napravljen velik napredek v odločanju oziroma samoupravljanju. Ne smemo pa se uspavati; treba je še naprej razvijati samoupravne odnose na vseh področjih družbenega življenja. To je edino poročstvo za naš prihodnji razvoj.

V. Žnidaršič

ALOJZ HITI, nabavna služba v Skupnih dejavnosti

V prve samoupravne organe so bili v glavnem izvoljeni starejši delavci z več izkušnjami. Gradiva za seje so bila bolj skromna. Posebno pomembno in odločilno vlogo so imeli »centralni« organi.

Kasneje so temeljne organizacije dobivale čedalje več pravic, dolžnosti in obveznosti. O vseh najvažnejših odločitvah odločajo same. Včasih je celo opaziti preozka gledanja, ob čemer bi morali biti skupni interesi večji.

Danes je delovanje delavca-samoupravljalca precej težko, saj so tudi pogoji za gospodarjenje vedno težji. Samoupravna gradiva so večkrat preobsežna in nerazumljiva, pa tudi prepozna. Če hoče delavec plodno sodelovati pri odločanju, mora ta gradiva dobro preučiti, kar pa mu vzame dosti časa in na ta račun prav gotovo trpi tudi njegovo delo.

Dostikrat si kot samoupravljalca tudi ne upa povedati vsega, ker stvari ne pozna dovolj dobro ali pa ne pozna vseh pravic, ki jih ima. Tudi vnaprej bo težko imeti dobrega samoupravljalca in dobrega delavca. Temeljni pogoj za to so pravčasna, kratka in vsem razumljiva gradiva.

Pripravila A. Kogej

V takratnem delovnem predsedstvu pionirji samoupravljanja: Franc Intihar, Andrej Šega in Andrej Hrblan

Sedaj v delavskem svetu vsak pove svoje mnenje in zato lahko izoblikujemo ustrezna stališča in sklepe. Delo delavskih svetov se je uveljavilo in ima svoje trdno mesto v naši družbi, medtem ko je z delegatskim sistemom še vedno kot z delavskimi sveti v petdesetih letih. Delegati smo pogosto že postavljeni pred dejstva. Velika ovira za boljše delo delegatov je preobsežno gradivo, ki je večkrat tudi nerazumljivo napisano, posebno za preproste delavce iz proizvodnje.

Znotraj delovne organizacije, pa se delavci dobro zavedajo, da je njihov osebni dohodek odvisen od pravičnega gospodarjenja. Zanimajo se, koliko se je naredilo, koliko se je prodalo in kakšen bo finančni rezultat. Zato je samoupravljanje v delovni organizaciji dobro razvito in bo nujno moral tudi delegatski sistem doseči takšno stopnjo.

TONE LOVKO — tajnik v TOZD MASIVA MARTINJAK

Že vso svojo delovno dobo je zaposlen na Brestu; vseskozi je družbenopolitično delaven in brez funkcije ni bil še nikoli. Večkrat je bil predsednik delavskega sveta, centralnega delavskega sveta in

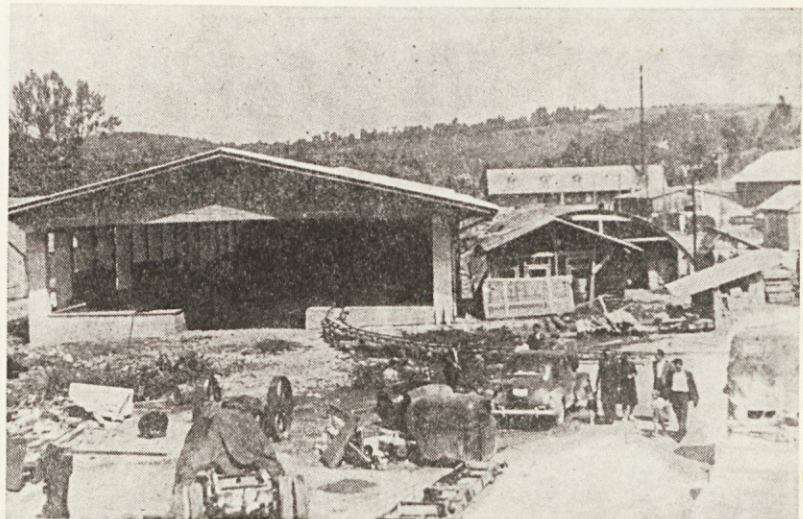
Vsak je zelo rad prišel, razen če ni bil v bolniški.

Brez samoupravljanja si ne bi znali predstavljati sedanje Jugoslavije. V zadnjem času je po mojem preveč osebnih interesov (drobnjakarstvo), istočasno pa je zastavljen družbeni interes. Delegate moramo pripraviti na to, da bodo interese svojega ožjega kroga gledali skozi družbeni interes in ne obratno.

Še bolj si moramo prizadevati za večjo produktivnost dela in za boljše izkoriščanje delovnega časa. Pravice in dolžnosti morajo biti enake. Bolj dosledno moramo uresničevati samoupravne sporazume, saj ravno pri tem pride največkrat do stranskih poti. Odgovornost delegata okoli, ki ga je imenovalo, ni vedno in povsod v redu, ker z njimi premalo sodeluje. Tako pa največkrat na seje niti ne hodi.

Slabosti v tem sistemu so morda zaradi preobširnih gradiv. Zato lahko pride do obveščeni in potem do nesoglasij pri izvajanju sklepov. Vse seje so med rednim delovnim časom in so zelo dolge. Več organov upravljanja obravnava isto snov in pri tem pride do velike izgube delovnih ur in do manjše storilnosti dela.

V prihodnje bi bilo dobro, če bi bila gradiva krajša, bolj zgo-

DELAMO — VLADAMO! Napis na prvi zaresni tovarni pohoštva v Cerknici v začetku petdesetih let

NAŠI LJUDJE

Tokrat smo za razgovor izbrali sodelavko **Vero KLANFAR** iz ZAGALNICE v Starem trgu. Sedaj je delavka pri čepilnem stroju v stolarni.

Na Marof, kakor smo še vedno navajeni reči naši temeljni organizaciji, je prišla v začetku leta 1955 in je ena izmed delavk, ki doslej ni menjala podjetja in je pri nas opravljala različna dela; od del v nekdanji zabojarji, kjer so izdelovali lesno embalažo, do obračuna oseb-

nih dohodkov — potrošnega materiala, pa spet za strojem v stolarni, kjer je še sedaj.

Torej polnih petindvajset let, v katerih se je prestalo marsikaj težkega in tudi lepega.

»Delovni pogoji so bili včasih res težki, saj je veljal Marof še ne dolgo nazaj za pribežališče vseh tistih, ki niso uspeli drugod. Tudi starši so govorili svojim otrokom: če se ne boš učil, boš šel pa na Marof delat.

Danes smo naredili za vse to prav gotovo korak naprej in olajšali delo, kjer se je dalo. Mislim pa, da se mlajši delavci ne zavedajo dovolj vsega tega vložnega dela. Hočejo obenem vse pravice in ugodnosti, ki jim gredo iz dela, ne opravljajo pa dovolj prizadevno tistega, za kar so poklicani. Mislim, da je to napaka v vsem našem gospodarstvu oziroma v družbi sploh. Hočemo živeti na veliki nogi, nismo pa za to storili dovolj ali pa smo storili premalo, da bi lahko tako živeli. Res je: sprejemamo dobre rešitve, pa kaj, ko pa se jih potem ne držimo dovolj dosledno.«

Tako nam je govorila Vera, ki velja za marljivo in vestno delavko. Težko gleda na nepravilnosti, ki jih vidi in občuti in pozdravlja vsako uspešno opravljeno delo.

A. Obreza

Pravnik odgovarja

VPRAŠANJA:

Tokrat je bilo postavljenih več vprašanj in sicer:

1. Ali lahko delavec, ki dela skrajšani delovni čas (4 ure na dan) zaradi svojega zdravstvenega stanja (bolniške) po določilih samoupravnega sporazuma o delovnih razmerjih dela več dni skupaj polni delovni čas (8 ur), nato pa te ure koristi?

2. Ali lahko delavec, ki dela skrajšani delovni čas (4 ure na dan) zaradi svojega zdravstvenega stanja (bolniške) koristi letni dopust po urah in ne po dnevih (na primer dva delovna dneva po štiri ure se mu šteje kot en dan dopusta)?

3. Ali lahko delavec, ki dela skrajšani delovni čas (4 ure na dan) zaradi svojega zdravstvenega stanja (bolniške), opravlja v popoldanskem času samostojno obrt?

ODGOVOR:

— Na vsa tri vprašanja je odgovor negativen. Delavec, ki dela skrajšani delovni čas (4 ure na dan) zaradi svojega zdravstvenega stanja (bolniške), ne more delati več dni skupaj polni delovni čas (8 ur), nato pa ure koristiti. To pa zato, ker

glede na svoje trenutno zdravstveno stanje po mnenju zdravnika oziroma zdravniške komisije ni sposoben delati več kot štiri ure na dan in bi si s takim delom samo poslabšal svoje zdravstveno stanje.

— Po zakonu se letni dopust koristi po dnevih in ne po urah. Tudi kadar delavec iz različnih razlogov dela krajši delovni čas od polnega, ni razloga, da bi letni dopust koristil po urah. V tem primeru bi prišlo do take nezakonitosti, da bi bil delavec še enkrat toliko dni na dopustu kot mu sicer po zakonu oziroma samoupravnemu sporazumu pripada.

— Delavec, ki zaradi svojega zdravstvenega stanja (bolniške), dela skrajšani delovni čas in ne polni delovni čas, ne more opravljati v popoldanskem času samostojne obrti. Tak delavec zaradi svojega zdravstvenega stanja lahko dela samo štiri ure na dan in sicer zato, da bi se čimprej pozdravil in da bi lahko zopet delal polni delovni čas. Če bi torej tak delavec v popoldanskem času opravljal samostojno obrt, bi bilo to povsem v nasprotju s tem, da je sposoben delati samo štiri ure na dan.

A. Perčič

Delavci na svojem zboru v začetkih samoupravljanja

Z obiska predsednika slovenskih sindikatov, o katerem smo poročali mesec prej

Še enkrat o usmerjenem izobraževanju

Usmerjeno izobraževanje pomeni bistveno vsebinsko preobrazbo srednjega šolstva, ki zahteva v prihodnje reševanje številnih razvojnih in družbenih nalog. Zajema celoten sistem vzgoje in izobraževanja; ne zadeva samo izobraževalnih organizacij, ampak pomeni predvsem globoko spreminjanje odnosov delavcev v združenem delu in celotne družbe do vzgoje in izobraževanja. Je del enotnega sistema vzgoje in izobraževanja in pomeni izobraževanje za delo in za samoupravljanje.

Družbeni smoter vzgojnega procesa je oblikovanje svobodne, odgovorne, ustvarjalne in vsestransko razvite osebnosti v socialistični samoupravni družbi. S kadrovskega vidika pa je osnovno izhodišče usmerjenega izobraževanja usklajevanje izobraževalnih kapacitet s potrebami združenega dela po delavcih.

V programu centra usmerjenega izobraževanja v Postojni oblikujejo izobraževanje za tiste poklice v naši regiji, ki so že sedaj kadrovskega zelo zanimivi.

Tudi v naši delovni organizaciji se postavljajo številna vprašanja o preobrazbi izobraževanja, saj smo v veliki meri zainteresirani za različne profile kadrov.

O teh in drugih vprašanjih smo se dogovorili za razgovor z organizatorjem izobraževanja na Brestu, tovarišem **Francetom Turšičem**.

— Kako je zastavljeno usmerjeno izobraževanje v lesarstvu?

Usmerjeno izobraževanje v lesarski panogi temelji na starih odločitvah že izpred desetih let. Izoblikovane imamo tri centre za izobraževanje v lesarstvu; ti so v Ljubljani, v Mariboru in v Novi Gorici. Sedaj je najbolj popoln center v Mariboru. Tam poteka izobraževanje od priučnega delavca do tehnika, skladno z zahtevami dela na tem področju. Drugje ta skladnost še ni dosežena. Ljubljanski center se deli na dva dela, in sicer na center v Ljubljani, kjer se izobražujejo le lesne tehnike, za ostala dela pa delovne organizacije priučujejo delavce iz drugih strok.

— Kako se Brest vključuje v usmerjeno izobraževanje glede na dolgoročno kadrovske politike?

Za Brest je precejšnja težava, da so vsi trije centri dokaj oddaljeni. Zato se delovna organizacija zavzema, da je potrebno šole približati uporabnikom. Dostikrat je namreč možnost za zaposlitev blizu doma tudi bistvena pri odločitvi za šolanje. Izobraževalna skupnost lesarstva ne načrtuje drugih šol.

— Smo pred sprejemanjem srednjeročnega načrta razvoja. Kako bo le-ta vključeval usmerjeno izobraževanje?

Prehod na usmerjeno izobraževanje je za vse stroke predviden v šolskem letu 1980/81. Mno-

ge stroke se odločajo, da bi šolsko mrežo približale uporabnikom. Ker se srednjeročni plan razvoja še pripravlja, so nekatere stvari že urejene, druge ne. Usmerjeno izobraževanje v lesarstvu v srednjeročnem načrtu razvoja temelji na izpopolnjevanju že prej omenjenih centrov.

— Kakšno je Brestovo stališče do centra usmerjenega izobraževanja v Postojni?

Temu projektu vseskozi izražamo podporo s tem, da se odpreta tudi lesarska in kovinar-

ska smer. Regija, ki jo tvorijo občine Postojna, Ilirska Bistrica in Cerkljica, potrebuje večje število poklicev. Na tem področju je v lesarstvu zaposlenih 6000 ljudi kljub temu, da to ni prednostna panoga.

Vse tri občine so podprle razvoj centra, kjer so predvidene potrebne usmeritve in tako je ustvarjena osnova za center usmerjenega izobraževanja. Izobraževalna skupnost Slovenije je že namenila 30 odstotkov sredstev za financiranje izgradnje tega centra.

Postojnski center podpiramo tudi zaradi razvitih avtobusnih zvez s Postojno. Čim večje vključevanje v te poklice, ki bodo predvidoma zaživel v Postojni, naj pripomore k sklepu, da tudi v prihodnje zaposlovanje pri nas temelji na pridobivanju kadrov iz domačih krajev.

V. Lavrič

IZ STALIŠČ IN USMERITEV SVETA REPUBLIŠKIH SINDIKATOV 25. 9. 1980

Sedanje naglo naraščanje cen, posebno pa cen življenjskih potrebščin in storitev, ki je večje od dogovorjenega na začetku leta, občutno znižuje realno vrednost osebnih dohodkov zaposlenih, pokojnin, štipendij in socialnih dajatev ter ogroža življenjsko eksistenco delavcev in družin z nizkimi dohodki. Zato si bomo sindikati povsod prizadevali, da z ustreznim ravnanjem samega združenega dela in ukrepanjem odgovornih družbenih dejavnikov obrzdamo naraščanje cen in s tem preprečimo nadaljnje padanje osebnega in družbenega standarda delavcev in občanov.

Sindikati terjamo, da se zaustavi nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov in s tem življenjske ravni delavcev in delovnih ljudi. Zato se zavzemamo za družbeno opredelitev, da se povprečni realni osebni dohodki zaposlenih v letu 1980 ne smejo zmanjšati za več kot 8% v primerjavi z letom 1979.

Dejanski realni osebni dohodki posameznih delavcev in delovnih kolektivov bodo odvisni od dela in dobrega gospodarjenja in smotrne delitvene politike v posamezni organizaciji združenega dela. Vendar mora biti ta dogovorjena spodnja meja znižanja povprečnega realnega osebnega dohodka družbena usmeritev in podlaga za ustrezno ukrepanje vseh nosilcev gospodarjenja in tekoče ekonomske politike.

V delitvi po delu in rezultatih dela je treba težiti, da bo proizvodno delo in delo v težjih delovnih razmerah ustrezneje vrednoteno v povezavi z doseženimi rezultati dela teh delavcev. Poleg tega naj s sredstvi skupne porabe in različnimi socialnimi ukrepi solidarnostno pomagajo delavcem z nizkimi dohodki, vendar tako, da ti ukrepi ne bodo krnili redne delitve po delu; imeti morajo začasen pomen in upoštevati morajo celotni dohodek posameznega delavca oziroma njegove družine. Pri tem naj upoštevajo takšna merila za dajanje družbene pomoči kot so dogovorjena v posameznih družbenopolitičnih skupnostih.

Sindikati zahtevamo, da v nobeni organizaciji združenega dela delavci za redno delo ne smejo prejemati osebnega dohodka, ki bi bil nižji od zajamčenega osebnega dohodka, določenega z zakonom.

Sindikati ocenjujemo, da sedanje motnje v preskrbi proizvodnje s surovinami in reprodukcijskim materialom negativno vplivajo na poslovne rezultate, kar zelo vznemirja delavce. Zato priporočamo, da odgovorne organizacije in organi učinkovito razrešujejo tekoče probleme preskrbe in da čimprej ocenijo možnosti preskrbe s surovinami in reprodukcijskim materialom ter izdelajo realne materialne bilance vsaj za naslednjih šest mesecev.

Iz drugih lesarskih kolektivov

SLOVENIJALES-TRGOVINA si načrtno prizadeva za širjenje svoje maloprodajne mreže. Marca so odprli svojo prodajalno v Livnu, julija v Trebinju, v kratkem pa jih nameravajo še v Banja Luki, Kopru, Adi, Kikindi, Prištini in v Bihaću.

V **GLIN** Nazarje so po nekajmesečni poskusni proizvodnji odprli obrat za oplemenitenje ivernih plošč. Naložba, vredna okrog 200 milijonov dinarjev, bi morala pomeniti prelomnico v dolgotrajnih težavah tovarne ivernih plošč, ki že nekaj let posluje z izgubo. Če ne bo težav ob sedanjih — razvpih — cenah ivernih plošč, pričakujejo, da bodo izgube odpravili.

S površinsko obdelavo bodo uresničevali predvsem dva proizvodna programa: izdelavo pohištvenih sklopov za pohištveno in-

dustrijo in proizvodnjo stenskih oblog oziroma predelnih sten za stanovanjsko zidavo.

JAVOR je nedavno podpisal samoupravni sporazum o poslovnem sodelovanju z LEKOM (gre za združevanje deviznih sredstev). Ta sporazum naj bi omogočil zgraditev nove tovarne opažnih plošč. V Javorju želijo povečati proizvodnjo teh plošč, saj so jih doslej izvažali približno 70 odstotkov. Nova tovarna naj bi bila v postojnski industrijski coni, veljala pa naj bi okrog 67 milijonov dinarjev.

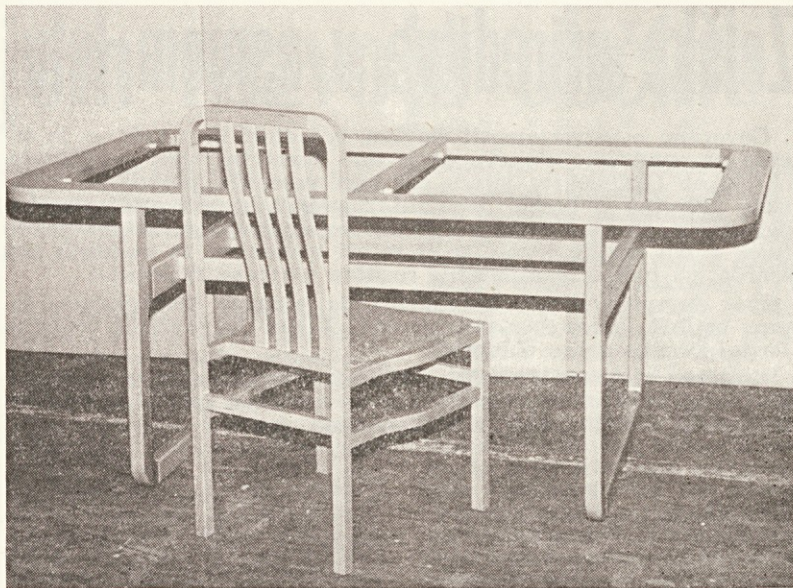
Samoupravni sporazum o sovlaganju v primarni kompleks za lesno industrijo je podpisal tudi ribniški **INLES** z LIV Našice; takšen sporazum z njim sta še podpisala loška Kovinoplastika in ZKGP Kočevje. Na osnovi tega sporazuma naj bi zgradili novo žago s spremljajočimi objekti. Naložba bo stala 130 milijonov dinarjev.

TOVARNA POHIŠTVA BREŽICE (članica SOZD Slovenijales) se je nedavno znašla v velikih težavah, ker so ostali brez reprodukcijskega materiala in je zato grozila povsem objektivna usta-

vitev dela. Zadeva je bila pravočasno rešena, ker so dobili dovoljenje za uporabo dveh milijonov deviznih dinarjev. Sicer pa je pri njih razmerje med izvozom (predvsem na konvertibilno področje) in uvozom še vedno ugodno.

ELAN, ki praznuje letos petin-tridesetletnico svojega dela, s svojo proizvodnjo vse bolj posega tudi v širši svet. Ob svojima tovarnama v Brnici (Avstriji) in v Haparandi (Švedska) je z ustanovitvijo firme Elan — Skandinavija organiziral mednarodni Elan, s čimer naj bi utrdil svoj vpliv v predstavnih organizacijah, ki ga predstavljajo v vrsti držav po svetu.

LESNINA si pridobiva vse bolj pomembno mesto v izvozu jugoslovanske lesno-predelovalne industrije. Jugoslavija izvažata nekaj čez 8 odstotkov izdelkov iz te panoge. Delež Lesnine v izvozu jugoslovanskega lesarstva pa znaša 7 odstotkov. Največ izvažata pohištva (79 odstotkov), zatem žaganega lesa (16 odstotkov) in lesnih polizdelkov (5 odstotkov). Več kot polovica celotnega izvoza gre v Združene države Amerike.

TOZD Masiva je letos izdelala precej novih in zahtevnih izdelkov. Eden izmed njih je garnitura MIKA za ameriško tržišče, obdelana v british DAK (hrast). Značilnost za to garnituro je, da so dimenzije izven povprečnih dimenzij za podobne elemente

Stanovanjska zadruga se razrašča

V TREH LETIH 139 NOVIH STANOVANJSKIH HIŠ!

Stanovanjska zadruga se je od svoje ustanitve na Brestovo pobudo v letu 1978 pa do danes že kar precej povečala. Spomladi leta 1978 so zadrugi začeli graditi 55 stanovanjskih hiš na Sinji gorici v Cerknici. Te hiše so zvečinoma že dograjene in so se skoraj vsi graditelji tudi že vselili.

V letu 1979 pa so začeli graditi stanovanjske hiše v okviru stanovanjske zadruge tudi v Starem trgu. Na tem gradbišču gradijo 43 stanovanjskih hiš in sicer jih je nekaj več kot polovica montažnih, ostale pa so zidane. Montažne hiše so že skoraj vse dokončane in bi se lastniki lahko že vselili, vendar zemljišče, na katerem so te hiše, še ni dokončno komunalno urejeno.

Letos so odprli gradbišče v okviru stanovanjske zadruge tudi v Begunjah. Na tem gradbišču gradijo 12 stanovanjskih hiš, ostalih 17 zadrugnikov pa gradi v Cerknici oziroma v njeni okolici. Tako bo v okviru te enote stanovanjske zadruge zgrajenih skupaj 29 stanovanjskih hiš. Gradnja teh hiš bo klasična — zidana, razen ene, ki bo montažna.

Ljubljanska banka Stanovanjsko-komunalna banka Ljubljana je že odobrila predračunsko vrednost in vire financiranja za

te gradnje. Pridobljena je tudi vsa potrebna gradbena dokumentacija, naložba pa je prijavljena tudi pri službi družbenega knjigovodstva.

Poleg gradbišča v Begunjah se letos širi gradbišče tudi v Loški dolini. Dosedanjim hišam se bo pridružilo še dvanajst novih. Tudi za te gradnje je Ljubljanska banka Stanovanjsko-komunalna banka Ljubljana že odobrila predračunsko vrednost in vire financiranja.

Tako bo v treh letih zgrajenih v okviru stanovanjske zadruge v naši občini 139 stanovanjskih hiš, kar nedvomno kaže na to, da je usmerjena gradnja hiš zelo hitra in učinkovita, pa tudi precej cenejša.

A. Perčič

Izraba delovnega časa

V temeljni organizaciji **POHISTVO** je ustrezna strokovna služba izdelala analizo o izrabi delovnega časa v letošnjih osmih mesecih.

Analiza kaže, da je v temeljni organizaciji izkoristek delovnega časa 78 odstotkov in da je izgubljenih ur 22 odstotkov. Odsotnost z dela zaradi bolezenskih vzrokov je 7,48 odstotka. Če k tej odsotnosti prištejemo še druge odsotnosti, na primer nezgode, spremstvo, porodniška in podobno, pa je odstotek odsotnosti z dela znatno višji, saj znaša 11,2 odstotka.

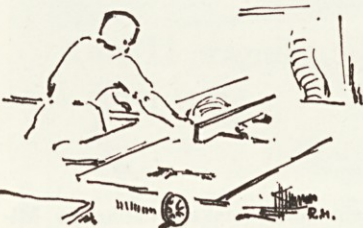
Če primerjamo naš odstotek izgubljenih dni zaradi bolniške z republiškim, ki je za lesno industrijo 5,33 odstotka, vidimo, da je v naši temeljni organizaciji več bolnih za 2,15 odstotka, kar je že skoraj problematično in bo treba izdelati posebno analizo o vzrokih, ki povzročajo tako visok odstotek bolnih.

Po mnenju ambulantnega zdravnika dr. Šmalca bolujemo predvsem zaradi duševnih motenj in živčnih težav. Višji odstotek od republiškega pa je pri nas po mnenju zdravnika tudi zato, ker je starejših delavcev vse več (povprečna starost 36 let).

Število nesreč je letos v pri-

merjavi z lanskim letom manjše za 15 poškodb.

Zaradi drugih vzrokov (dopusti ob rojstvu otrok, ženitovanjski dopust, neopravičeni izostanki, zapor, zapuščenje dela in drugo) je v naši temeljni organizaciji povprečno mesečno izgubljenih 3.052 ur (vseh ur mesečno 122.807); oziroma zaradi teh vzrokov je bilo dnevno odsotnih z dela 16 delavcev. Povprečno smo mesečno sestankovali 556 ur, zaradi česar so bili vsak dan trije delavci odsotni z dela.

Izraba delovnega časa — 78 odstotkov ni posebej zaskrbljujoča, vendar moramo storiti vse, da bo le-ta še ugodnejša.

To bomo uspeli tako, da bomo s strokovnimi analizami stalno spremljali in ugotavljali vse vrste odsotnosti z dela in njihove vzroke.

J. Klančar

Novost iz proizvodnje **TOZD POHISTVO** — spalnica **ALMA**

B. Petrič

BRESTOVI
upokojenci o

brestu

Ob razmišljanju, katerega upokojenca naj obiščem, sem se odločila za tovariša **Jožeta Albrehta**, ki je bil dolgoletni delavec v TOZD Pohištvo in tudi moj sodelavec.

Obiska se je zelo razveselil, saj se je spomnil na dolga leta, ki jih je preživel z nami. O svojem delu je pripovedoval:

»Zaposlil sem se leta 1950 kot mizar in bil mojster v lakirnem oddelku vse dotlej, dokler me ni sindikalna organizacija poslala na specializacijo v Švico. Tam sem delal na različnih delovnih mestih in si tako pridobil znanje, ki sem ga potem koristno uporabil v svojem kolektivu. Po vrnitvi sem bil nekaj časa normirec. Ko smo začeli izdelovati pisalne mize za izvoz, sem šel za leto dni v Anglijo, kjer sem montiral mize.

Kmalu po vrnitvi iz tujine sem moral spet na pot. Tokrat sem šel čez lužo v Ameriko v montažnice, kjer smo montirali naše šivalne omarice, pisalne mize, strojepisne mizice in glasbene omarice.

Po treh letih sem se vrnil domov in bil tehnolog v pripravi dela do upokojitve leta 1972.

Doma je zelo zaposlen, saj vrtnari, napravlja drva, gobari in opravlja še vrsto drugih del. Sedaj se pripravljata na polhovanje, ki se bodo kmalu pričela.

Večkrat se spomni na svoj kolektiv in redno spremlja gospodarjenje delovne organizacije prek glasila **OBZORNIK**.

Ob koncu razgovora je še dodal, da želi vsemu kolektivu veliko delovnih uspehov.

Zelške prireditve v osmem letu

Govorimo o ustvarjalnosti človeka, o kulturi in o delu — in seveda ne pomislimo ob tem, da je tudi koncertni večer v idiličnem okolju ob Cerknškem jezeru del tega snovanja, poskus ali želja, kako kulturno izobraziti, izpolniti, dopolniti in oblikovati človeka-delavca in samoupravljalca. Koncertno življenje je žal še vedno tujek v teh krajih, čeprav so ti večeri namenjeni za kulturno razvedrilo, pa tudi za spoznavanje različne glasbene dejavnosti.

Prav iz vrst delavcev in mladine je premalo obiskovalcev, čeprav so bili koncerti, zlasti nastopi oktetov in orgelski večer (s flavto) izredno dobro obiskani.

Kulturna skupnost je tudi v tem letu izbrala primeren, raznolik in dovolj kvaliteten program koncertov; trije vokalni — pevski nastopi in dva instrumentalna koncerta.

Kot prvi se je predstavil »Ribniški oktet« z mnogimi »domačimi vižami« in s pestrim programom. V njem so predstavili vrsto domačih mojstrov zborovske glasbe (Šivic, Kozina, Ipavec, Krek, Gobec in drugi), pa še vrsto popularnih viž (Ribniška, Martinek Keber, Kalinka, Dvanajst razbojnikov in podobne).

Drugi večer je bil nastop New Swing Quarteta, ki ni bil najbolje obiskan; malo je bilo krivo vreme, malo pa nezanimanje za obliko črnske duhovne pesmi. Lahko rečemo le: žal, kajti po vsebinski, oblikovni in izrazni plati je bil koncert posebno doživetje.

Da je Slovenski oktet privabil mnoge navdušene poslušalce, ni treba poudarjati. Kvaliteta Slovenskega okteta in izbor del vedno znova navdušita tudi zahtevnejše poslušalce. Ne samo zaradi impresivne moči v

izvedbi, temveč tudi zaradi izbora slovenske ljudske in umetne pesmi — pa tudi zaradi novosti v ustvarjalnosti slovenske vokalne glasbe. Njihov repertoar obsega tudi mojstre vokalne polifonije (Gallus), stare mojstre, pa tudi jugoslovanske skladateljice 20. stoletja in priredbe narodnih pesmi vseh jugoslovanskih narodov do partizanske in revolucionarne pesmi. Zmagoslavna oktetova pesem, zlitost glasov in prefinjenost umetniškega vodje (A. Nanuta) je navdušila številne poslušalce.

Četrty večer je bil popolnoma nov za naše programe: koncert za flavto in orgle (Hubert Bergant — orgle, Fedja Rupel — flavta). V nabitno polni stari gotski cerkvi sta gosta izvedla stilno bogat spored baročnih in klasičnih mojstrov (Bach, Händel, F. A. Rossler); v drugem delu koncerta pa še Mozartov Andante; Srebotnjakovo Make-

POČITEK V GOZDU (foto Igor Modic, ki je tudi avtor fotografije na 1. strani)

donsko ljubezensko pesem, dva španska plesa (Andalouse, Bolero) in Sonata F. Poulenca.

Flavtis F. Rupel ima mehak ton in nam je s flavto pričaral moč solistične instrumentalne glasbe. V nekaterih skladbah je

bila flavta le eden od glasov orgelske, harmonsko bogate spremljave. Lahko smo ponosni na tako lepo zvoneče orgle v cerkniški cerkvi, iz katerih so prsti našega največjega orgelskega mojstra H. Berganta izvajali pravo galerijo tonskih barv in odtenkov. Oba umetnika sta igrala razgibano in temperamentno in z nekaterimi presenetljivimi zvočnimi učinki.

Četrty zelški večer je bil nevsakdanje umetniško doživetje, stilno bogato in odraz čiste, nepotvorjene glasbene umetnosti.

Peti in zadnji večer v Zelšah pa je nastopil privlačen komorni trio v sestavi (T. Lorenz — violina, Aleš Kacjan — flavta in Jerko Novak — kitaro). Mladi umetniki so v zanimivem instrumentalnem sestavu poudarjali solistično igro in zvočne prelive; posebnost je bila kitaro kot baročni instrument. Mladi J. Novak je že precizen in občutljiv umetnik. Poslušali smo Sonatine za flavto in kitaro (Ganbarini), Händlovo Sonato za violino in kitaro v a-molu Op. 1; violinist T. Lorenz je jasen, kitarist pa je dopolnjeval zelo precizno akordiko skladbe. Zelo bravurozno

sta mlada mojstra na flavti in kitaro odigrala Nokturno op. 37 (F. Molino) »Entreacte za violino in kitaro« J. Iberta.

V drugem delu je nastopil flavtist — solo (Debussy Sirinx) in kitarist z odličnim španskim plesom — slišali smo pa še M. Paganinija v treh sonatinah za violino in kitaro op. 2. Na koncu smo poslušali vse tri instrumentaliste v baročni sonati G. Ph. Telemanna v tehnično in umetniško dovršeni interpretaciji.

Morda bi le prebili led in bi se v prihodnje bolj zanimali za take drobne, a prefinjene glasbene učinke velikih mojstrov — in prav tako za predstavljanje mladih umetnikov!

Za konec bi lahko pripomnili: nekaj smo že dosegli, utrdili — vsaj na zunaj, a nikoli se ne moremo zadovoljiti z doseženim, če hočemo napredovati k nečemu, kar je še boljše, še bolj svobodno, še bolj človeško.

In glasba — ta najbolj nepotvorjena umetnost nas mora tudi plemeniti, vzgajati in razvedriti.

B. Breclj

Ena izmed stenskih slik v prenovljeni Brestovi veliki sejni dvorani je delo akademskega slikarja Milana Rota

Osip Šest
Cerkniški originali

KUSKOV JOŽE

Pravzaprav bi se moral imenovati Koskov Jože, ker se je pisal za Kosa, ampak nihče ga ni imenoval drugače, kot za Kuskovega Jožeta. Bil je dobesedno »fant od fare«. Zakaj? Njegov oče je bil mežnar v cerkniški cerkvi, tak imeniten mežnar, da si je samo Cankar mogel izmisliti lepšega. Neznaten in suh je žvenkljal po cerkvi s puščico, ali pa je hodil z dolgim kajfežem in gasil sveče...

gega fanta je bila sreča, a za Jožeta je bila globoka nesreča.

Kaj je to bilo? Nekoč je bilo žegnanje v cerkniški fari, pa je Jože kot poslušni mežnarski sinko streljal in pokal z možnarji... Pa je bilo zelo lepo, pa je odneslo Jožetu na desni roki dva prsta. Nesreča!

Prišla so leta, ko je moral Jože, lep, stasit fant na nabor za soldate... Pa je bilo vsem žal, ker niso mogli sprejeti tako zalega fanta v svoje vrste... Dva prsta... samo...

Tako je bilo! Z eno besedo: Kuskov Jože je bil moj prijatelj in naučil me je čudovitih umetnij... Kako se klenka in pritrkuje, me je učil gori na turnu cerkniške cerkve, kjer je gnezdilo na stotine postovk... Po vseh obronkih in vogalih so bila gnezdeca, v njih sivkasta jajčka in Jože je očetovsko čuval novi zarod, gledal in se veselil, kako so postajali iz nebogljenih rojenčkov — letavci...

Ob velikih praznikih pa sva poglala vse zvonove, da se je širom doline vedelo: aha, Kuskov Jože je na turnu...

Potem, kaj je lepšega kot biti ministrant... In Jože me je naučil vse tiste molitvice, ki jih sam nikoli ni razumel: »Confiteor Dei omnipotentis...« Pa sveče, zvonci, oblačila — vse sama šara, a za smrkovca prelepa...

To so bila domača opravila. Bila so pa še druga. Ko je prišla pomlad, je prišel tudi Kuskov Jože k meni in rekel očetu, da ga naj pusti, tega zelenega smrkavca z njim. Pa sva šla...

In na teh pohodih sem izvedel vse! Kje gnezde kosi, škorcji, kavke in podobne lepe ptice... Z neverjetno nežnostjo je ogledoval Jože ta čuda prirode in nikoli ni dovolil, da bi se dotaknil gnezdeca... S šojami in vervicami je živel v najlepšem prijateljstvu in vse lesnike, ki sva jih nabrala, so pohrustale male glodalke...

Zakaj grmi in kje udari strela, vsega tega me je naučil Kuskov Jože... Kako cepiš divjake v lepe vrtnice, kako gojiš solato in raznobarno redkvico, kako podkuješ konjiča — vse to je zanesljivo vedel Jože...

Ampak nekaj je bilo pri Jožetu narobe. Nekaj neznatnega — dva

¹ Verujem v boga vsemogočnega...
² zmožen (za vojaško službo)

prsta. In je hodil Jože na nabore mladih fantov, vsako leto. Vsako leto si je pripel pušelj, ki mu ga ni poklonilo dekle, hodil objet z izbranci, pel in ukal z njimi... Bel list si je zataknil za klobuk, kričal in razgrajal: »Tauglih!«¹

A fantje so na jesen odšli na soldaško tlako, Jože pa je ostal zamišljen in zvonil in pripravljaj mrtvaške maše, ki so jih brali dekan Kunstelj in zeleni kaplani...

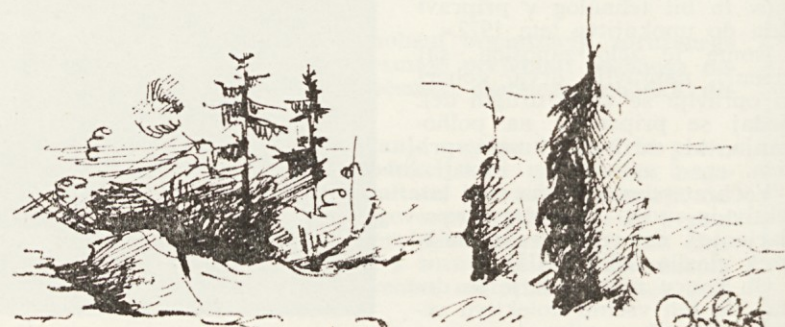
Res, vojak ni mogel postati Jože... To drži! A iskal je nadomestka za uniformo, v katero je bil blazno zatrkan... Postal je gasilec. Najlepšo uniformo je imel, kadar je bila parada. Tik ob komandantu Werliju je stal in v blestečo trobento je zatrobil »generalmarš«... Ob takih redkih dnevih

se je Kuskov Jože razživel, zaživel je, odet v lepo gasilsko uniformo. vse ono, za kar sta ga okradla dva pri žegnanju izgubljena prsta...

Kako čudne štrene plete usoda! Moj prijatelj Kuskov Jože je bil rojen vojak, organizator in zlata duša... Ta se res ne bi »niti pri Kustoci smrti bal«, a moral je hoditi v pozna leta s pušeljcem in belim pismom za klobukom in ukati »tauglih«...

Ostal je fant. Monštrance in ke-lihi so šli mimo njega in mimo njegova je šla marsikatera lepih devic Cerkniške doline... Ostal je zvest sam sebi... Kje je? Ne vem, izgubil sem sled, a spomin je ostal...

Lep pozdrav, Kuskov Jože!

Kmečki praznik na Blokah

Dvakrat nam jo je zagodel dež in onemogočil prireditve, a tretjič je šlo. Kmetijska zadruga Cerknica namreč že tretje leto zapored organizira srečanje kmetov-kooperantov na Blokah in tekmovanje v kmečkih spretnostih.

To pot smo s proslavo počastili tudi 45-letnico društva kmečkih fantov in deklet, s čimer smo dali priznanje tistim, ki so si že pred petinštiridesetimi leti prizadevali za napredek kmetijstva. Delo takratnih društev je delno osvetlila tudi razstava fotografij in pisanih dokumentov o delu društva.

Po proslavi so bili udeleženci, člani tega društva povabljeni na lojtrni voz in se skupaj s člani tekmovalnih ekip zadržnih enot Begunje, Cerknica, Žilce, Nova vas, Grahovo, Loška dolina in Unec v slavnostnem sprevedu podali na tekmovalni prostor.

Najprej je bilo temovanje delovnih konj, na katerem si je priboril prvo mesto Polde Kočevar iz Nove vasi pred Rajkom Modicem iz Unca.

Med kosci so zmagali tekmovalci iz Žilc, drugi so bili domačini in tretji tekmovalci iz Grahovega. V tekmovalju grabljic so zmagale domačinke.

V vlečenju vrvi so bili najmočnejši tekmovalci iz Nove vasi, drugi je bil Loški potok, ki je tekmoval izven konkurence, tretji pa fantje iz Begunj.

Pri skakanju v vrečah in v hoji s hoduljami so zmago slavili tekmovalci iz Begunj, sledila pa sta Grahovo in Nova vas.

Skupna uvrstitev je bila: 1. Z. E. NOVA VAS, 2. Z. E. Begunje, 3. Z. E. Žilce.

Posebnost tretjih tradicionalnih iger pa so bili vsekakor tekmovalni konji iz Podnanosa, saj so nam prikazali vso lepoto konjskega športa in so si prisluzili navdušenje vseh gledalcev.

M. Nared

Sodelujte z nami

DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE VABI K SODELOVANJU

23. septembra se je sestel izvršni odbor novo ustanovljenega društva prijateljev mladine v Cerknici. Na tem sestanku je bil oblikovan predvsem program dela društva. Okvirno so bile opredeljene naslednje naloge društva:

- povezava z osnovno šolo in vzgojno varstvenim zavodom;
 - povezava s pionirsko in mladinsko organizacijo ter pomoč le-tem pri njihovi dejavnosti;
 - sodelovanje pri poklicnem usmerjanju učencev — ogled delovnih organizacij;
 - organizacija predavanj za starše;
 - pobratenje pionirske in mladinske organizacije iz Cerknice s tovariši iz druge republike;
 - organizacija usposobitve otroških igrišč;
 - sodelovanje pri sestavi programa kinopredstav za otroke in mladino;
 - organizacija športnih prireditev in letovanj za otroke;
 - sodelovanje v komisiji za varstvo prometa.
- Program dela bo usklajen s programom krajevne skupnosti Jože Petrovič Cerknica.

Področje delovanja v društvu prijateljev mladine je zelo široko in ga sam izvršni odbor ne bo mogel v celoti opraviti. Zato vabimo v društvo vse občane krajevne skupnosti, ki so pripravljene v društvu sodelovati in vzgajati srečen mladi rod. Da bi bilo včlanjevanje v društvo čim širše in poenostavljeno, prilagamo pristopno izjavo z željo, da jo izpolnite in jo oddaste v poštni nabiralnik:

Letna članarina društva je 30 dinarjev. M. Opeka

PRISTOPNA IZJAVA

Podpisani (priimek in ime, naslov)

pristopam k DPM Cerknica.

Datum: Podpis:

O prihodnjem razvoju občine

DRUŽBENI DOGOVOR O TEMELJIH PLANA OBČINE

Občinska skupščina je že v juniju, da bi bila razprava čim bolj poglobljena in vsestranska, dala v razpravo osnutek dogovora o temeljih plana občine za obdobje 1981—1985.

V dogovoru so opredeljene skupne obveznosti in ukrepi za uresničevanje nalog skupnega pomena pri prihodnjem razvoju občine na posameznih področjih. Opredeljuje tudi temeljne cilje prihodnjega razvoja občine, ki bi jih lahko strnili v naslednje:

— Prestrukturiranje gospodarstva občine z zmanjševanjem deleža lesne industrije ter večjim deležem primarnega (kmetijstvo in gozdarstvo) in terciarnega (trgovina, gostinstvo, turizem) gospodarstva. Pri tem bo treba dosledno upoštevati pomanjkanje predvsem moške delovne sile, zahteve po čistosti in varstvu okolja in podobno.

Tako bi občina močno pridobila v svoji gospodarski trdnosti, saj ne bi bila uspešnost gospodarstva občine več odvisna samo od uspešnosti gospodarjenja v lesni industriji.

— Pri prestrukturiranju gospodarstva bodo imeli prednosti tisti razvojni programi, ki bodo izvozno usmerjeni in sicer na trajnih, dolgoročnih osnovah. Tako bi občina še povečala pozitivno izvozno-uvozno razmerje in še več prispevala k utrjevanju celotnega jugoslovanskega gospodarstva.

— Hitrejši razvoj trgovine in gostinstva in s tem v zvezi tudi turizma. Uresničitev tega cilja bo prav gotovo ena izmed težjih nalog razvoja v naslednjem planskem obdobju. Napredek pričakujemo na področju razvoja trgovine (nova prodajalna Marti-

njak, Grahovo in posodobitev nekaterih drugih ter v njih ureditev specializiranih prodajaln), manj uspešni pa bomo verjetno v gostinstvu, kjer še vedno ostajamo na starih osnovah, nosilec THP Jama Postojna pa ne predvideva kakšnih bistvenih premikov na tem področju. Verjetno bo naša skupna naloga v prihodnjem obdobju rešiti to vprašanje, še zlasti pa poiskati še kakšnega nosilca razvoja na tem področju, ki bo bolj enakopravno in z večjim posluhom za razvoj turizma obravnaval naše območje in temu prilagodil tudi svoje razvojne programe.

— Kmetijstvo in kmetijska proizvodnja imata tudi v naslednjem obdobju prednost. Naše usmeritve si prizadevajo predvsem za čim hitrejšo povečanje proizvodnje hrane, torej tržne proizvodnje, za razliko od sedanjega planskega obdobja, ko smo pretežni del sredstev namenjali v opremljenost kmetij in usposabljanje le-teh za proizvodnjo. S tem v zvezi so načrtovane tudi nekatere agrarne operacije (komasacije, melioracije) v krajevnih skupnostih Grahovo in Nova vas.

— Naslednji cilj, ki ga opredeljuje osnutek dogovora, je pospešen razvoj družbenega standarda, komunalne ureditve in varstva okolja.

Občina je doslej večino svojih naložb namenjala za razvoj industrije in z njo v zvezi posameznih dejavnosti, manj sredstev pa je bilo vloženo v družbeni standard in komunalno ureditev. Tako smo prišli na začetku novega planskega obdobja do tega, da nerazvitost, zlasti komunalne ureditve, že omejuje prihodnji razvoj ali drugače, brez izgradnje posameznih vodovodnih sistemov (Loška dolina, Cerknica-Rakek, Nova vas, Žilce, Bloke) in kanalizacijskih sistemov (Cerknica, Rakek, Loška dolina in tudi nekaterih v manjših na-

seljih) ne bo več mogoč prihodnji razvoj industrije, stanovanjske izgradnje in ostalega. Poleg teh komunalnih objektov načrtujemo tudi ustrezen razvoj na področju oskrbe z elektriko, PTT povezavami in izgradnjo nekaterih cestnih povezav, kjer so ti objekti v najslabšem stanju.

Družbeni standard ima zlasti v življenju izven delovnega okolja pomembno vlogo. Zato smo opredelili nekatere nujne naložbe, ki bodo izboljšale stanje na tem področju. Gre za obrate družbene prehrane, izgradnjo novih vrtcev in šol ter gradnjo novega zdravstvenega doma. Tudi možnosti za stanovanjsko graditev zasebnih hiš močno vplivajo na razpoložanje ljudi v krajevnih skupnostih. Zato so v dogovoru opredeljene tudi posamezne lokacije za usmerjeno stanovanjsko graditev, zasebnih, pa tudi družbenih stanovanj. Gradnja bo usmerjena predvsem v Cerknici, Starem trgu, Rakeku, Novi vasi, Grahovem in Begunjah.

— Zelo pomemben razvojni cilj je tudi skladen in pospešen razvoj manj razvitih območij občine. Po osnutku družbenega dogovora gre za novo kvaliteto in sicer v tem smislu, da v prihodnje ne bi več posebej združevali sredstva po posameznih nerazvitih krajevnih skupnostih, pač pa bi posamezne interesne skupnosti v svojih programih opredelile pospešen razvoj na teh območjih. Torej gre za združevanje sredstev za uresničevanje določenih programov v nerazvitih krajevnih skupnostih, s čimer bi le-tem zagotovili hitrejši razvoj in tako izenačili pogoje za življenje in delo vseh občanov občine.

To je nekaj osnovnih usmeritev in opredelitev, ki jih omenja osnutek družbenega dogovora, ki je v razpravi do konca septembra. Prav gotovo bo razprava nekatere stvari še dopolnila ali spremenila tako, da bomo skupno prišli do usklajenega dokumenta, ki bo na eni strani izrazil željo vseh naših ljudi, na drugi strani pa naših možnosti.

L. Ule

TUDI TO SE ZGODI

Kmečki praznik v Novi vasi

NOVA VAS NA BLOKAH.

25. avgusta – Kmetijska zadruga Cerknica je v sodelovanju z občinsko konferenco SZDL pripravila v Novi vasi na Blokah tradicionalno srečanje kmetov iz cerkniške občine. Tokrat je bilo praznovanje posvečeno tudi 45-letnici ustanovitve društva kmečkih fantov in deklet v cerkniški občini, zato so ob tej priložnosti odprli še zanimivo razstavo o delu društva. Na letošnjem tretjem srečanju se je več kot 60 kmetov in delavcev, mladih zadržnikov in kmečkih žena pomerilo v košnji, grabljenju ter drugih spretnostih pri kmečkih opravilih. Še posebno je bila zanimiva dirka kmečkih delovnih konj ter prikaz dresure, preskakovanja ovir in hitrostne dirke športnih konj.

M. T.

Jana

DELO
26. 8. 1980

Pogosto se razburjamo ali ugovarjamo na najrazličnejših ravneh, organih in podobnih ustanovah, da obveščanje ni celovito in pravočasno, da ne obveščamo vnaprej ter da prepogosto poročamo o že preteklih dogodkih.

Da temu ni tako, nam dokazuje naš osrednji slovenski časnik Delo, ki je že 26. avgusta letos dokaj izčrpno poročal o zares zanimivi in bogati prireditvi kmetijcev na naših Blokah — ki pa je bila znatno kasneje, namreč 7. septembra.

Najmlajši v prometu

Neredko otroci v cestnem prometu ogrožajo sami sebe in druge udeležence. Igranje, skakanje, nepravilna vožnja in hoja po cesti... Prav lahko postanejo žrtve ali invalidi.

Otroci so naša prihodnost, zato jim je treba posvetiti več pozornosti, zagotoviti varnost tudi v cestnem prometu ob prihajanju v šolo, odhodu iz šole, pa tudi pri izvenšolskih dejavnostih. Ni dovolj, da ga učimo, potrebno je storiti tudi druge preventivne ukrepe: določiti in urediti poti za prihode in odhode v šolo, jih časovno uskladiti, ko ni toliko prometa, skrbeti za brezhibnost vozil in upoštevati cestno-prometnih varnostnih pravil, najti način za ukrepanje zoper kršitelje teh pravil in podobno.

Kdo in kako naj bi k temu pripomogel?

— starši z vzgojo, s preprečevanjem igranja, sankanja in nepravilne vožnje po cestah;

— šole z vzgojo o prometni varnosti, s spoznavanjem pravil in praktične vožnje, z nadzorom nad upoštevanjem pravil in z ukrepi;

— Krajevna skupnost z urejanjem prometnega režima, ureditvijo prometnih površin ter z vzgojo krajanov;

— avtomoto društva in zveza šoferjev in avtomehaničkov z vzgojo;

— postaja milice s propagando, nadzorom in ukrepi.

Da bi otrok vzljubil tovrstno vzgojo, se je moramo lotiti pravilno in privlačno ter spodbujevalno delovati kot šola, razred in posamezniki. Najboljšim je treba dati primerna priznanja.

Šole naj bi se že v začetku šolskega leta lotile prometno varnostne vzgoje. Ustanovile naj bi pionirske prometne in kolesarske krožke.

Razredna in šolska tekmovanja smo pretekla leta imeli spomladi, pred zaključkom šolskega leta. Da bi dosegli večjo varnost otrok v prometu že med šolskim letom, bi bilo potrebno začeti s poukom v septembru in oktobru ter opraviti izpite s prometno varnostnega področja. Najboljše bi morali vključiti v ekipo, ki bi spomladi zastopala šolo na občinskem medšolskem tekmovanju.

Nekatere šole posvečajo temu precej pozornosti. Težave so v tem, da nimajo dovolj učnih pripomočkov. Z večjo odgovornostjo vseh odgovornih bi se dalo rešiti tudi te težave. AMD Cerknica ima tehnične pripomočke, ki bi jih lahko uporabljale šole v Cerknici, na Rakeku in v Grahovem. Sekcija AMD Stari trg — Nova vas pa bi lahko prispevala za ureditev cestno prometnih kabinetov, ki bi služili za pouk kandidatov za voznike motornih vozil.

A. Milek

BRESTOV pred 10 Leti OBZORNIK GLASILO KOLEKTIVA

(Iz številke 36 — 30. september 1970)

20 LET SAMOUPRAVLJANJA

Poslovne enote od leta 1966 popolnoma samostojno oblikujejo osebnih dohodek, dohodek in njegovo delitev. Tako je naša samouprava dosegla svoj cilj: razpolaganje s sredstvi, kjer se le-ta ustvarjajo. Taka poslovna in samoupravna usmeritev je bila predmet mnogih razprav, sedaj pa lahko ugotovimo, da je nepogrešljiva.

PO ZAGREBŠKEM VELESEJMU

Mirno lahko zapišem, da je bil naš razstavni prostor najlepši v paviljonu. Tako bogatega, modernega, estetsko oblikovanega in razgibanega proizvodnega programa ni bilo mogoče videti med razstavljalci naše panoge. Vsemu temu je dalo poudarek še zelo okusno aranžiranje, razsvetljava in domača glasba iz PARTY-bara.

IZVEDENEC ORGANIZACIJE UNIDO NA BRESTU

Študija o željah potrošnikov je realna osnova marketinga. Mogoče je opaziti, da na tržišču, kjer vlada močna konkurenca (tega tudi pri nas ne manjka) marketing jamči — če je pravilno vpeljan — za najvišji mogoči promet. Samo proizvajanje blaga brez uporabe marketing-koncepta lahko pripelje do težav pri plasiranju tega blaga. Pomen marketinga raste iz dneva v dan.

NOV DOHOD NA NAŠE TOVARNIŠKO OBMOČJE

Gostota tovarnega in potniškega prometa, še zlasti pa razporeditev proizvodnih prostorov Tovarne pohištva Cerknica in Iverke, so narekovali ureditev novega dohoda na naše tovarniško območje. Zato smo letos pričeli graditi nov dohod med valjičnim mlinom in Iverko. Ta preureditev je zahtevala razširitev mostu, izpeljavo cest za dostop na tovarniško območje in na cesto proti Slivnici, zgraditev vratarnice in ureditev parkirnih prostorov za motorna vozila in kolesa. Vsa ta dela gredo h koncu. Ko bodo vsa dela dokončana, bo torej glavni vhod za pešce, motoriste, avtomobiliste, avtobuse in tovorna vozila pri Iverki. Dosedanji vhod pa bo služil lažjemu tovarnemu prometu za dostavo materialov ter kot pomožni dohod in izhod.

GARDEROBA V TP CERKNICA

Do konca avgusta bodo izdelane garderobe za vse delavce naše tovarne. Na vsem področju tovarne bodo garderobe v treh prostorih, ločene za ženske in moške. Vsak delavec bo imel svojo omarico, ki jo bo lahko zaklenil. Omarica bo dovolj prostorna za delavčev garderobo. S pomočjo številke bodo garderobne omarice dodeljene posameznikom.

CERKNICA POTREBUJE KNJIŽNICO

Cerkniška knjižnica je po pripojitvi Delavske univerze Cerknica k ljubljanski Delavski univerzi Boris Kidrič ostala brez gospodarja. Bo občinska skupščina zagotovila sredstva za ustanovitev občinske matične knjižnice? Samo 2052 knjig je v sedanji knjižnici.

NOGOMETNI KLUB TUDI V CERKNICI

18. septembra je bil občni zbor NK Cerknica, na katerem so bili tudi predstavniki Krajevne skupnosti Cerknica in Komunalno-stanovanjskega podjetja. Ostali vabljeni družbeno-politični delavci in predstavniki gospodarskih organizacij se vabilu niso odzvali, verjetno z mislijo, da je v Cerknici šport že na zavirljivi ravni. Temu seveda ni tako, saj se mladina po delu pravzaprav nima kje razvedriti. Na občnem zboru so si bili vsi edini, da je treba klub, ki že dela in tekmuje v prvem razredu ljubljanske podzveze, še naprej omogočiti delovanje in ga moralno, pa tudi materialno spodbujati.

FILMI V OKTOBRU

2. 10. 1980 ob 19.30 — ameriški pustolovski film AVANTURISTI.
4. 10. 1980 ob 19.30 — hongkongški KARATE.
5. 10. 1980 ob 16. uri — angleška komedija CHEING.
5. 10. 1980 ob 19.30 — angleška komedija ŠPANSKA MUHA.
6. 10. 1980 ob 19.30 — ameriška drama NOŽ V GLAVI.
9. 10. 1980 ob 19.30 — ameriški pustolovski film NA SLEDI ZLOČINA.
11. 9. 1980 ob 19.30 in 12. 10. 1980 ob 16. uri — ameriški pustolovski film UMAZANA IGRA.
12. 10. 1980 ob 19.30 — ameriška drama GRŠKI LADJAR.
13. 10. 1980 ob 19.30 — francoska kriminalka SMRT PODGANE.
16. 10. 1980 ob 19.30 — italijanska kriminalka REVOLVER.
18. 10. 1980 ob 19.30 in 19. 10. 1980 ob 16. uri — ameriška komedija POROKA.
19. 10. 1980 ob 19.30 — ameriška drama QUADROFIGENIJA.
20. 10. 1980 ob 19.30 — kanadska drama ČAS NEDOLŽNOSTI.
23. 10. 1980 ob 19.30 — ameriški »disco« film ZVEZDA DISCO KLUBA.
25. 10. 1980 ob 19.30 in 26. 10. 1980 ob 16. uri — ameriška kriminalka DETEKTIV TOM.
26. 10. 1980 ob 19.30 — ameriški pustolovski film SMRT NA NILU.
27. 10. 1980 ob 19.30 — italijanska komedija KAKO POSTANEM ŠVICAR.
30. 10. 1980 ob 19.30 — ameriški fantastični film PROJEKTIL X.

Športni portreti

NAŠ GOST JE TOKRAT STANE FERFILA

— Najprej se predstavi!

Rojen sem leta 1951, zaposlen pa sem kot organizator v avtomatski obdelavi podatkov na BRESTU.

— Tvoji najvidnejši športni uspehi?

Tako kot pri dosedanjih dveh »gostih« v tej rubriki se je tudi moja športna pot začela pod vodstvom FRANCA POPKA. Večje uspehe sem dosegel kot mlajši in starejši mladinec. Kot mlajši mladinec sem bil državni prvak na 1500 m ovire, kot starejši mladinec pa sem bil v državni reprezentanci na 2000 metrov ovire. Sodeloval sem tudi na krosih, kjer sem dosegel nekaj boljših uvrstitev. Po končani srednji šoli sem začel trenirati pri ŽAK Ljubljana. Največji uspeh sem dosegel leta 1972 na 10.000 metrov, ko sem bil tretji na državnem prvenstvu in bil tudi državni reprezentant na tej progi. Istega leta sem bil tudi član zmagovite ekipe PARTIZANSKEGA MARŠA (25 kilometrov) PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE.

Kakšni so pogoji za razvoj športa v cerkniški občini?

Pogoji za športno dejavnost so sedaj mnogo boljši kot pred petnajstimi leti. To se kaže v bolj urejenem sistemu financiranja in boljšem strokovnem vodstvu. Vendar pa opažam, da je vne- ma pri mladem rodu nekoliko popustila, seveda z redkimi izjemami.

In kako je z atletiko?

Kar sem dejal na splošno o športu, velja tudi za atletiko, posebej še ker je kot kraljica športov v naši občini poleg košarke prioriteta panoga. Premalo se zavedamo, da so za uspeh v katerem koli športu potrebne atletske prvine — šprint, tek, vzdržljivost, met in skok. Kjer je dobro razvita atletika, so razviti tudi drugi športi. Atleti že dolgo čakamo na dokončno ureditev najnujnejših atletskih naprav pri osnovni šoli Cerknica.

— Kako je po tvojem mnenju razvita rekreacija na Brestu?

Mislím, da je športna rekreacija slabo organizirana. Vsak je prepuščen samemu sebi in svojim željam po rekreaciji. Verjetno ni bilo v redu, da je bilo ukinjeno delovno mesto referenta za rekreacijo in je sedaj vse prepuščeno zgolj sindikatu. V velikem kolektivu je organiziranje rekreacije zelo zahtevno delo, posebno še, ker so zelo različna zanimanja. Za vsako panogo, za katero je zanimanje, bi bilo potrebno najti nekoga, ki bi to panogo vodil.

— Kaj je potrebno za uspeh v športu?

Za uspeh v športu (tudi za uspešno rekreacijo) je potrebna redna vadba, pa naj bo enkrat, dvakrat ali pa sedemkrat na teden. Vse več je delovnih mest, ki ne zahtevajo telesnega napora in zato postaja šport nujnost. Tako kot sta telesu potrebna hrana in počitek, mu je potrebno tudi gibanje.

— Koga predlagaš za razgovor v naslednji številki?

Rolanda TURSIČA iz Loške doline. B. Škerlj

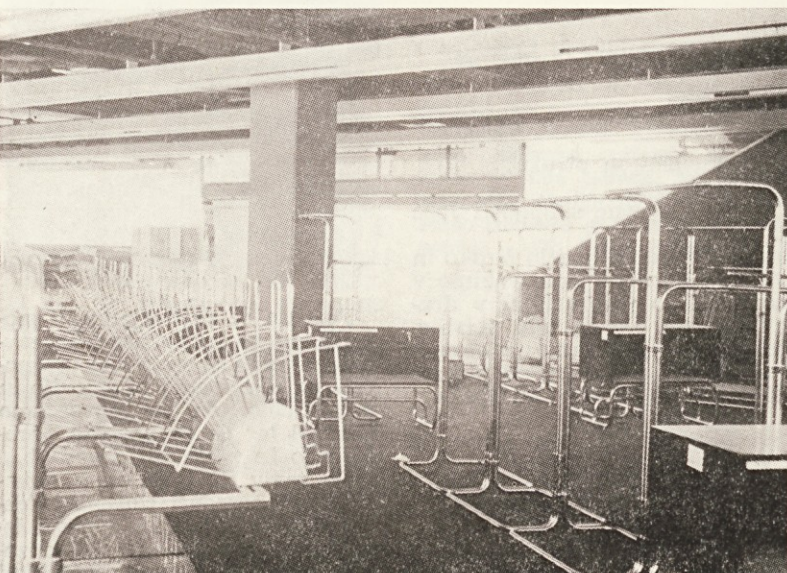
Lep jubilej

Letos proslavljamo petindvajset let od ustanovitve prvega avtomoto društva na področju sedanje občine Cerknica. To društvo je ustanovila skupina občanov, ki jim je bilo že pred petindvajsetimi leti vodilo: tehniko in napredek ljudstvu. Vedeli so, da bo samo organizirano izobraževanje novih voznikov amaterjev, pa tudi poklicnih pripomočnikov, da se bo vsak voznik ne samo varno vključeval v promet, temveč bo obenem vsak čas pripravljen pomagati tudi širši družbeni skupnosti.

Od takrat majhnega društva je nastajala ena izmed največjih in najbolj organiziranih sekcij avtomoto društva Cerknica, ki danes šteje nad 600 organiziranih članov; več kot tretjina jih je organiziranih v sekciji Loška dolina.

Prav gotovo bodo tudi mladi še naprej čutili potrebo po takšni organizaciji kot je avtomoto društvo, saj se je izrek izpred petindvajset let »tehniko ljudstvu« v veliki meri uresničil, ne samo v Loški dolini, temveč v vsej naši domovini.

F. Turk

Delček notranjosti nove blagovnice v Cerknici, ki bo kmalu lahko pričakala svoje kupce

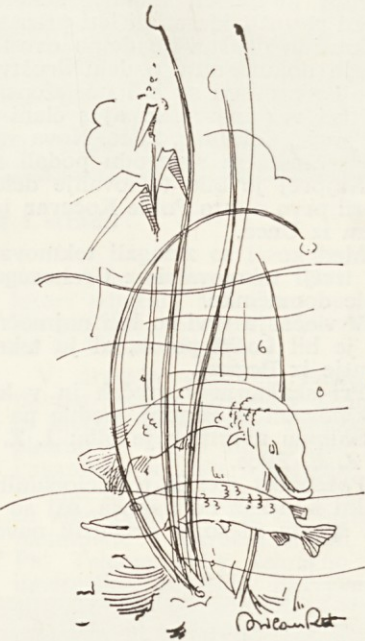
KEGLJAŠKE NOVICE

Na kegljiščih v Cerknici in v Ilirski Bistrici je bilo v septembru prvenstvo Notranjske za posameznike in za pare. V obeh disciplinah so prepričljivo slavili kegljači KK Brest in si tako priborili pravico za nastop na republiškem prvenstvu posameznikov in parov, ki je bilo 20. in 21. septembra v Ljubljani in v Medvodah.

Rezultati prvenstva Notranjske:

POSAMEZNIKI:

1. Založnik Brest	6024
2. Gornik Brest	5926
3. Prešeren Brest	5921
4. Urbas Brest	5918
5. Primc II. Bistrica	5794
6. Srebot II. Bistrica	5753
7. Turk Brest	5698
8. Tomažič Logatec	5671
itd.	

PARI:

1. Brest II. (Založnik-Gornik)	11950
2. Brest I. (Prešeren-Urbas)	11839
3. II. Bistrica (Primc-Srebot)	11547
4. Brest IV. (Turk-Velišček)	11543
5. Brest III. (Hlabše-Urbas)	11517
6. Logatec I. (Drašler-Lampe)	11477

Na prvenstvu je nastopalo 46 posameznikov iz Cerknice, II. Bistrice, Postojne, Logatca in Vrhnike.

Na prvenstvu SR Slovenije sta se Založnik (1718) in Gornik (1680) uvrstila po neuradnih podatkih na 26. in 35. mesto.

Na kegljišču v Cerknici je bilo 26. septembra tekmovanje v borbenih igrah za jugoslovanski pokal na področju Notranjske. Prepričljivo je zmagala ekipa Bresta in se tako uvrstila v finale, ki bo 10. novembra v Ajdovščini.

REZULTATI:

1. Brest	897
2. Logatec	826
4. Tenkist	796
5. II. Bistrica	794.

F. Gornik

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije Brest Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC.

Ureja uredniški odbor: Marta DRAGOLIČ, Vanda HACE, Ana KOGEJ, Božo LEVEC, Marta MODIČ, Leopold OBLAK, Anton OBREZA, Bernarda PETRIČ, Beno ŠKERLJ, Irena ZEMLIJAK in Viktor ŽNIDARSIČ. Foto: Jože ŠKRL.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje Izvršnega sveta SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974)